

Proef ingediend met het oog op het behalen
van de graad van Master in de Agogische wetenschappen

VAN ONBEKENDE TOT BUDDY

**Een kwalitatief onderzoek naar de drempels en
facilitatoren die kansarme vrijwilligers ervaren bij
het buddyproject van vzw ArmenTekort**

ARNO WITTERS

2021-2022

WETENSCHAPSWINKEL

Ism vzw ArmenTekort

Promotor: Prof. Dr. Sarah Dury

Begeleider: Yasemin Inac

Psychologie en Educatiewetenschappen

Proef ingediend met het oog op het behalen
van de graad van Master in de Agogische wetenschappen

VAN ONBEKENDE TOT BUDDY

**Een kwalitatief onderzoek naar de drempels en facilitatoren
die kansarme vrijwilligers ervaren bij het buddyproject van
vzw ArmenTeKort.**

ARNO WITTERS

2021-2022

Aantal woorden exclusief dankwoord, referentielijst en bijlagen: 14672

Promotor: Prof. Dr. Sarah Dury

Begeleider: Yasemin Inac

Psychologie en Educatiewetenschappen

Student : Arno
Naam : Witters
Rolnummer : 0571449
Opleiding : Master Agogische Wetenschappen
Academiejaar : 2021-2022

Masterproef

Titel : Van onbekende tot buddy. Een kwalitatief onderzoek naar de drempels en facilitatoren die kansarme vrijwilligers ervaren bij het buddyproject van vzw ArmenTeKort.

Promotor : Prof. Dr. Sarah Dury

De masterproef waarvoor de student een credit behaalt, en waaromtrent geen 'non disclosure agreement' (NDA of geheimhoudingsovereenkomst) werd opgesteld, kan kosteloos worden opgenomen in de catalogus van de Universiteitsbibliotheek mits expliciete toestemming van de student.

De student kiest in het kader van de mogelijkheid tot kosteloze terbeschikkingstelling van zijn/haar masterproef volgende optie:

- ☒ OPEN ACCESS: wereldwijde toegang tot de full tekst van de masterproef
- ☐ ENKEL VANOP DE CAMPUS: enkel toegang tot de full tekst van de masterproef vanop het VUB-netwerk
- ☐ EMBARGO WAARNA OPEN ACCESS VOLGT: pas wereldwijde toegang tot de full tekst van de masterproef na een opgegeven datum, met name ...
- ☐ EMBARGO WAARNA ENKEL TOEGANG VANOP DE CAMPUS VOLGT: enkel vanop de campus toegang tot de full tekst van de masterproef na een opgegeven datum, met name ...
- ☐ GEEN TOESTEMMING voor terbeschikkingstelling

De promotor bevestigt de kennisname van het voornemen van de student tot terbeschikkingstelling van de masterproef in de catalogus van de Universiteitsbibliotheek.

Datum: 16/08/2022

Handtekening promotor:

Dit document wordt opgenomen in de masterproef. De student die het formulier niet toevoegt aan de masterproef en/of geen keuze heeft aangeduid en/of het formulier niet ondertekend heeft en/of geen kennisgeving aan de promotor heeft gedaan, wordt geacht geen toestemming tot openbaarmaking te verlenen. In dat geval zal de masterproef enkel worden gearhiveerd, maar is deze niet publiek toegankelijk.

Opgesteld teAs..... op16/08/022.....

Handtekening student:

Signed with Smallpdf

Samenvatting masterproef

(na het titelblad inbinden in de masterproef)

Naam en Voornaam: Arno Witters

Rolnummer: 0571449

KLIN

AO

ONKU

AGOG X

Titel van de masterproef: 'Van onbekende tot buddy'

Een kwalitatief onderzoek naar de drempels en facilitatoren die kansarme vrijwilligers ervaren bij het buddyproject van vzw ArmenTeKort.

Promotor: Prof. Dr. Sarah Dury

Abstract: Dit kwalitatief onderzoek focust zich op de drempels en facilitatoren die kansarme vrijwilligers ervaren bij het buddyproject van vzw ArmenTeKort. Om deze ervaringen in kaart te brengen wordt er gebruik gemaakt van individuele diepte interviews (n=15) bij kansarme deelnemers die het buddyproject van vzw ArmenTeKort volledig doorlopen hebben (n=9) en bij kansarme deelnemers die het buddyproject van vzw ArmenTeKort niet volledig doorlopen hebben (n=6).

De resultaten tonen aan dat de beperkte frequentie van de fysieke contacten met hun buddy de belangrijkste reden blijkt te zijn waarom buddyprojecten vroegtijdig beëindigd worden. Daarnaast hebben te grote verschillen tussen de kansrijke vrijwilliger en de kansarme vrijwilliger op vlak van leeftijd en gemeenschappelijke interesses ook een negatieve invloed op het succes van het buddyproject. Sociaal geëngageerd zijn, geïnteresseerd zijn, humor, inlevingsvermogen en openheid zijn buddyeigenschappen die het meest bijdragen aan het succes van het buddyproject. Van deze

eigenschappen draagt openheid het meest bij tot het verkrijgen van een vertrouwensrelatie. Tot slot is autonomie bij de keuze van een buddy ook een belangrijke facilitator. In lijn met autonomie wordt het gearrangeerd karakter van het buddyproject en het geven van ongevraagd advies niet ervaren als een verlies van autonomie. Het advies mag er echter niet voor zorgen dat de vriendschapsrelatie verschuift naar een hulpverlenende relatie en moet vrijblijvend zijn.

Onderzoek naar duo-projecten zoals het buddyproject van vzw ArmenTeKort is beperkt in Vlaanderen. Daarnaast geven de resultaten uit deze studie eerder een globaal beeld van de drempels en facilitatoren van het buddyproject van vzw ArmenTeKort. Vervolgonderzoek dat dieper ingaat op de specificiteit van deze drempels en facilitatoren is echter nodig om meer gedetailleerde informatie te bekomen.

Dankwoord

Na het behalen van mijn professionele bachelor in het sociaal werk op de hogeschool PXL in Hasselt, wist ik vrijwel direct dat mijn schoolcarrière nog niet gedaan was. Geruime tijd ben ik op zoek gegaan naar een opleiding waar zowel mijn hulpverlenende capaciteiten als mijn basiskennis over het sociaal werk tot uiting konden komen. Agogische wetenschappen op de VUB bleek uiteindelijk de beste keuze. Ik werd geconfronteerd met enorm veel nieuwe kennis en inzichten die mijn blik op de maatschappij hebben verruimd. Tijdens het eerste semester van mijn schakelprogramma voelde dit soms heel confronterend aan. Ik had net een opleiding van drie jaar achter de rug en toch bestond er nog zo veel interessante kennis over het maatschappelijke werkveld waar ik nog geen weet van had. De manier waarop de VUB ons liet experimenteren met al deze kennis, zorgde ervoor dat ik deze kennis niet enkel kon reproduceren tijdens een examen maar dat ik ze ook daadwerkelijk kon beheersen. Dit komt ook tot uiting in het dagelijkse leven. Zo durf ik meer discussies aan te gaan over maatschappelijke thema's, terwijl ik discussies vroeger vaak vermeed omdat ik niet de indruk had dat ik voldoende kennis had om mezelf uit te drukken.

Tijdens mijn vooropleiding als sociaal werker ben ik vaak in aanraking gekomen met mensen in armoede waardoor ik mij reeds bewust was van de complexiteit van de armoedeproblematiek. Toen ik in aanraking kwam met vzw ArmenTeKort voor mijn thesisonderwerp was ik in eerste instantie onder de indruk van de creatieve manier waarop zij de strijd tegen kansarmoede aangaan. Ik had nog nooit gehoord van het buddyproject als werkmodel voor persoonlijke netwerkversterking en was vrijwel direct gefascineerd. Ik ben vzw ArmenTeKort dan ook enorm dankbaar dat ik van hun de kans heb gekregen om me te verdiepen in deze methode. In het bijzonder wil ik Marijke en Kirsten van ArmenTeKort bedanken om mij te voorzien van interessante kennis over het buddyproject en om mij te helpen bij mijn dataverzameling. Daarnaast wil ik ook heel graag alle deelnemers bedanken. Zij waren ongetwijfeld de belangrijkste personen van deze thesis. Ik bewonder de moed van de deelnemers om de kwetsbare momenten in hun leven met mij te delen om zowel mij als de organisatie verder te helpen. Zonder hun belangrijke inzichten was deze thesis nooit geworden wat ze nu is.

Vervolgens wil ik ook graag mijn promotor Prof. Dr. Sarah Dury bedanken om mij steeds te motiveren en mij te voorzien van correcte en werkbare feedback. Daarnaast wil ik ook graag ook haar collega Yasemin Inac bedanken om altijd tijd vrij te maken als ik extra vragen had. Het schrijven van een thesis gaat vaak gepaard met momenten van twijfel en onzekerheid. Mevrouw Inac heeft steeds haar uiterste best gedaan om klaar te staan als ik met twijfel en onzekerheid zat. Door haar heb ik meer zelfvertrouwen gekregen in mijn capaciteiten om deze thesis tot een goed einde te brengen.

Een dankwoord kan ook niet eindigen zonder de mensen te bedanken die kort bij mij staan in het dagelijkse leven. Bij deze wil ik mijn ouders bedanken om steeds een luisterend oor te zijn tijdens de moeilijke momenten van deze thesis. Mijn vriendin wil ik ook graag bedanken voor haar goede raad en haar doorzettingsvermogen om steeds te blijven luisteren naar mijn lange monologen over de resultaten van dit onderzoek.

Aan de lezer van deze thesis wens ik tot slot nog veel leesplezier.

Inhoudsopgave

Samenvatting masterproef	3
Dankwoord	5
Inhoudsopgave.....	6
Deel 1: Inleiding	8
1 Probleemstelling.....	8
2 Literatuurstudie.....	9
2.1 Armoede als multidimensioneel probleem	9
2.2 Actuele armoedecijfers	10
2.3 Sociale uitsluiting en armoedebestrijding.....	12
2.3.1 Empowerment.....	13
2.3.2 Netwerkversterking via bonding, bridging en linking.....	14
2.4 Duowerking	14
2.4.1 Definiëring	14
2.4.2 Geschiedenis.....	15
2.4.3 Opbrengsten.....	15
2.5 Drempels en facilitatoren van duo-projecten	16
2.5.1 facilitatoren	16
2.5.2 Drempels	18
3 Onderzoeksvragen en conceptueel model.....	20
Deel 2: Data en methode.....	21
1 Deelnemers	21
2 Dataverzamelmethode	23
3 Materiaal	24
4 Analyseprocedure.....	25
Deel 3: Resultaten	26
1 Ervaringen over het buddyproject van vzw ArmenTeKort	26
1.1 Drempels	27
1.1.1 Tijd	27
1.1.2 De match	27
1.1.3 Gevoelens	29
1.1.4 Beperkte doelmatigheid	30
1.2 Facilitatoren.....	30
1.2.1 Autonomie.....	30

1.2.2	Begrijpbaarheid	32
1.2.3	Selectiekenmerken van de kansrijke vrijwilliger	32
1.2.4	Vertrouwensrelatie	33
Deel 4: Discussie enconclusie		35
1	Bespreking	35
2	Beperkingen van het eigen onderzoek	37
3	Aanbevelingen voor verder onderzoek	38
4	Praktische en beleidsaanbevelingen	39
5	Conclusie	40
Bijlagen		45
1	Bijlage 1: Interviewschema	45
2	Bijlage 2: Toestemmingsformulier	49
3	Bijlage 3: Labellijst	52
3.1	Deductieve labellijst	52
3.2	Labellijst na codering	52

Deel 1: Inleiding

1 Probleemstelling

Armoede wordt beschreven als een netwerk van sociale uitsluiting met een invloed op verschillende levensdomeinen waardoor mensen in armoede vaak niet in staat zijn om te voldoen aan algemeen aanvaarde leefpatronen in de samenleving. Vaak zijn mensen in armoede niet in staat om de kloof met deze algemeen aanvaarde leefpatronen in de samenleving op eigen kracht te dichten door een gebrek aan kennis, vaardigheden en sterke sociale netwerken (Vranken, Geldof, Van Menxel, & Van Ouytsel, 2001). De link tussen armoede en sociale uitsluiting weerspiegelt zich ook in de actuele armoedecijfers. Om het armoederisico in België te bepalen wordt er steeds rekening gehouden met sociale uitsluiting. Volgens de meest recente cijfers lopen 19,3 % van de Belgen een risico op armoede of sociale uitsluiting. Dit komt overeen met 2.199.000 Belgen (Statbel, 2021). Armoede kan ook barrières vormen voor het opbouwen van sterke sociale netwerken (Harrison, Montgomery, & Jeanty, 2019). Volgens Driessens & Van Regenmortel (2006) komt dit omdat mensen in armoede minder kansen krijgen om duurzame relaties aan te gaan en te onderhouden (Driessens & Van Regenmortel, 2006). De netwerken van mensen in armoede zijn vaak ook homogeen omdat ze vaker in contact komen met mensen die in een vergelijkbare situatie zitten (Lukasiewicz, et al., 2019). Diversiteit binnen sociale netwerken kan echter verrijkend zijn voor mensen in armoede omdat ze daardoor in contact komen met een wereld die voor hen onbekend(er) is (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018).

Om de diversiteit binnen sociale netwerken van mensen in armoede te verhogen en om sociale uitsluiting te verminderen, wordt er in Vlaanderen onder meer ingezet op de 'duo-methodiek' (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2018). Deze methodiek wordt omschreven als een werkmodel voor persoonlijke netwerkversterking waarbij een 'kansrijke' vrijwilliger gekoppeld wordt met een persoon in een maatschappelijk kwetsbare positie door een (professionele) coördinator om alledaagse dingen samen te doen (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018). Een voorbeeld van een duo-werking is het buddy-project van vzw ArmenTeKort. Deze organisatie tracht de eigenwaarde en het netwerk van mensen in kansarmoede te versterken door ze in verbinding te brengen met 'kansrijke' vrijwilligers. Het doel van de buddywerking is om er uiteindelijk voor te zorgen dat beide partijen een klik krijgen en er een duurzame vriendschap ontstaat (vzw ArmenTeKort, sd).

Ondanks het feit dat het aantal duo-werkingen in Vlaanderen sterk gestegen is, is er nog maar weinig onderzoek naar de duo-methodiek verricht. Dit brengt met zich mee dat er ook weinig informatie te vinden is over de mogelijke drempels en facilitatoren die gepaard gaan met duo-werkingen (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018). Daarnaast focussen de onderzoeken die er wel zijn over duo-werkingen, zich hoofdzakelijk op het perspectief van de professionele hulpverleners en de kansrijke vrijwilligers (Kostet et al., 2018; Van den Tier & Potting, 2015; Van Robbaeys & Lyssens Danneboom, 2016).

Dit onderzoek wil tegemoet komen aan deze tekortkomingen door de ervaringen van mensen in kansarmoede met het buddyproject van vzw ArmenTeKort in kaart te brengen. Om deze ervaringen

in kaart te brengen wordt de focus gelegd op de drempels en facilitatoren die kansarme deelnemers van het buddyproject ervaren. De inzichten uit de onderzoeksresultaten worden gebruikt om concrete beleidsaanbevelingen te formuleren om zo preventief aan de slag te kunnen gaan met deze drempels en om de facilitatoren te stimuleren.

2 Literatuurstudie

In dit deel wordt er een overzicht gegeven van de reeds bestaande literatuur omtrent drempels en facilitatoren die kanszoekende deelnemers van duo-projecten kunnen ervaren. In het eerste deel wordt armoede besproken als een multidimensioneel concept. Vervolgens wordt er ingegaan op de rol die netwerkversterking kan spelen in de strijd tegen armoede. In dit deel zal er ook specifieke aandacht zijn voor de duo-methodiek als werkmodel van persoonlijke netwerkversterking.

2.1 Armoede als multidimensioneel probleem

Het is niet evident om een objectieve omschrijving te geven van het begrip 'armoede' omdat een omschrijving van het begrip altijd verbonden is met een waardeoordeel. Vaak wordt armoede omschreven als een tekort aan financiële middelen. Toch kan het zijn dat gezinnen, die behoren tot de 10 procent laagste inkomens in een zeer welvarend land, het relatief goed hebben ten opzichte van gezinnen die behoren tot de 10 procent laagste inkomens in een minder welvarend land. Armoede kan niet gedefinieerd worden louter op basis van financiële grenzen (Bouverne-De Bie, 2003). Daarnaast kan armoede ook niet louter gemeten worden op basis van consumptiegedrag omdat deze indicator ook zeer afhankelijk is van leeftijd, gezondheid, en de grootte van het huishouden (Hagenaars & De Vos, 1988). Bouverne-De Bie (2003) beschrijft armoede als een cumulatie van een gebrek aan voldoende middelen, maatschappelijk uitgesloten worden en meervoudige deprivatie. Maatschappelijke uitsluiting is volgens haar de kern van het armoedeprobleem. Meer specifiek gaat het over een gebrek aan mogelijkheden tot het verwerven van sociaal kapitaal, cultureel kapitaal en de mogelijkheden om sociale en politieke rechten te verwezenlijken (Bouverne-De Bie, 2003).

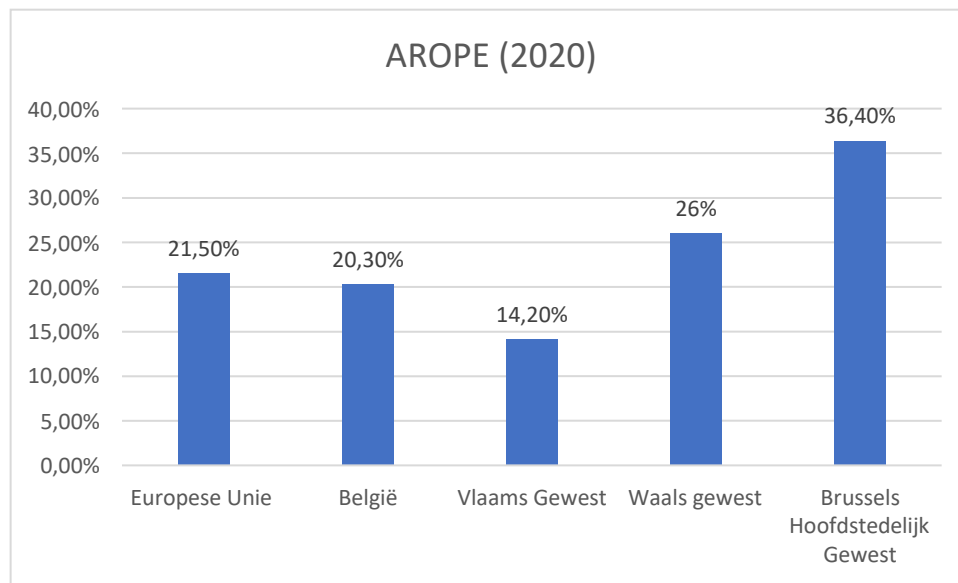
Maatschappelijke uitsluiting toont aan dat armoede een multidimensioneel probleem is. Het multidimensioneel karakter van armoede wijst op het gegeven dat mensen in armoede vaak problemen ervaren op verschillende levensdomeinen. Inkomensstekorten gaan vaak gepaard met achterstand op andere levensdomeinen zoals huisvesting, onderwijs, gezondheid, sociale participatie en tewerkstelling. Financiële tekorten kunnen er bijvoorbeeld voor zorgen dat mensen in armoede medische zorgen uitstellen of moeilijkheden ervaren om met een beperkt budget een geschikte, comfortabele woning te vinden (Verschuere & Heremans, 2020). Verschuere en Heremans (2020) beschouwen multidimensionele armoede dan ook als een schending van de mensenrechten omdat financiële tekorten ervoor kunnen zorgen dat mensen in armoede minder ontplooiingskansen krijgen op vele domeinen van het leven waardoor het voor deze mensen vaak onmogelijk is om ten volle te participeren aan de samenleving (Verschuere & Heremans, 2020). Het multidimensioneel karakter van armoede komt ook terug in de definitie van Vranken, Geldof, Van Menxel en Van Ouytsel (2001).

Zij beschrijven armoede als een netwerk van sociale uitsluiting dat zich uitstrekt over verschillende levensdomeinen waardoor er een kloof ontstaat tussen mensen in armoede en algemeen aanvaarde leefpatronen in de samenleving. Mensen in armoede zijn vaak niet in staat om deze kloof op zelfstandige basis te overbruggen door een gebrek aan kennis, vaardigheden en sterke sociale netwerken (Vranken, Geldof, Van Menxel, & Van Ouytsel, 2001). De definitie van Vranken et al. (2001) geeft ook aan dat armoede relatief is en bijgevolg bekeken moet worden t.a.v. de geldende normen (geldende leefpatronen) in een bepaalde maatschappelijke context (Steenssens, Maria Aguillar, Demeyer, & Fontaine, 2008).

2.2 Actuele armoedecijfers

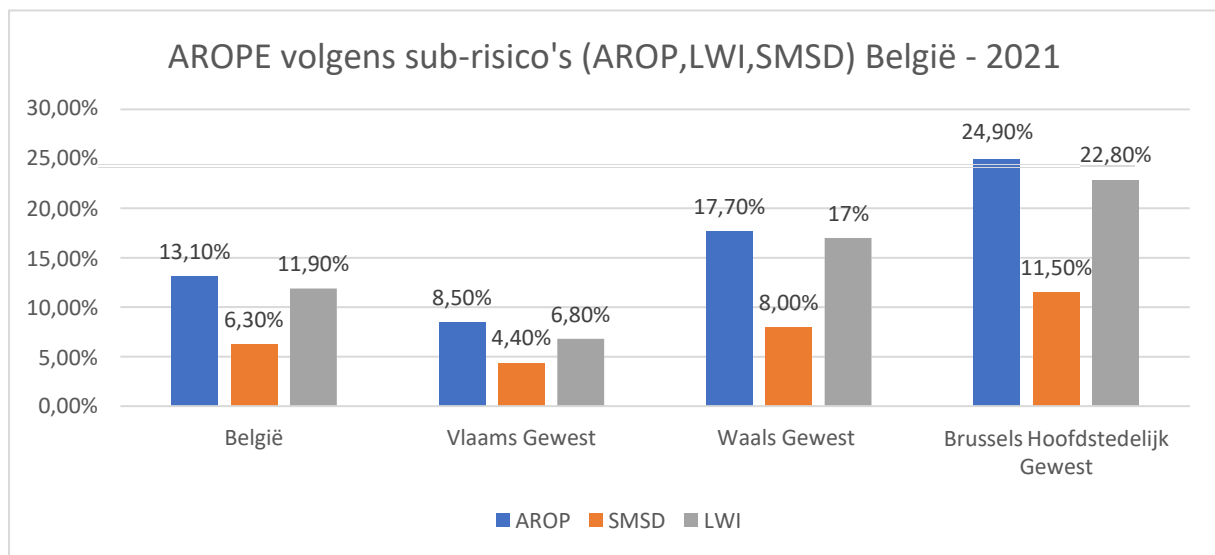
Actuele armoedecijfers worden in België in kaart gebracht door de *European Union Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC)*. EU-SILC is een enquête die peilt naar de inkomens en levensomstandigheden van mensen om het risico op armoede of sociale uitsluiting zowel op Belgisch, als op Europees niveau in kaart te brengen. EU-SILC onderscheidt drie indicatoren om te peilen naar het risico op armoede of sociale uitsluiting: monetaire armoede (AROP), ernstige materiële en sociale deprivatie (SMSD) en leven in een huishouden met zeer lage werkintensiteit (LWI) (Statbel, 2021). In België is er sprake van monetaire armoede bij alleenstaanden als mensen in een huishouden wonen waarvan het totale beschikbare inkomen lager ligt dan de armoededrempel van 1287 euro per maand. Ernstige materiële deprivatie wordt gemeten op basis van een set van items die door de meeste mensen worden beschouwd als wenselijk of noodzakelijk om een 'behoorlijk' leven te leiden. Wanneer mensen niet in de mogelijkheid zijn om vier items op de lijst te betalen, wordt er gesproken van ernstige materiële deprivatie. Lage werkintensiteit wordt gemeten op basis van het aantal personen in een huishouden waar de leden in beroeps actieve leeftijd van 18-59 jaar, met uitsluiting van studenten die tussen de 18 en 24 jaar zijn, minder dan 20% werkten van hun totale potentieel gedurende de voorgaande twaalf maanden (Statbel, sd). Indien mensen geconfronteerd worden met minstens één van de drie bovenstaande indicatoren, is er sprake van een risico op armoede of sociale uitsluiting (AROPE) (Statbel, 2021).

Tabel 1: risico op armoede en sociale uitsluiting - EU, België, Vlaanderen, Wallonië, Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
(Eurostat, 2021; Statbel, 2021)

Bovenstaande tabel laat zien dat het risico op armoede of sociale uitsluiting in België (20,30%) lager ligt dan het gemiddelde risico op armoede of sociale uitsluiting van de 27 lidstaten die behoren tot de Europese Unie (21,50%). Recente metingen van 2021 tonen aan dat het risico op armoede of sociale uitsluiting in België gezakt is naar 19,3% (Eurostat, 2022). Volgens Haeck (2022) komt dit door de economische steun van de overheid tijdens de coronapandemie (Haeck, 2022). Cijfers van statbel (2021) lijken deze bevinding te bevestigen. Het risico op armoede in België zou 27,8% bedragen in 2021 als alle uitkeringen, buiten de pensioenen, zouden wegvallen. In 2020 bedroeg dit risico 25,8%. Daarnaast werd inkomensverlies door COVID-19 vooral geconstateerd bij de werkende bevolking terwijl deze impact bij de meer kwetsbare groepen, zoals langdurig werklozen en langdurig zieken, eerder uit bleef door de indexering van de uitkering in 2020 (Statbel, 2021). Armoede-expert Wim Van Lancker vreest echter dat de armoedecijfers in België terug zullen stijgen na de COVID-19 pandemie door de grondige hervormingen in de sociale zekerheid (Haeck, 2022). De cijfers van 2021 zijn op dit moment nog niet bekend voor het gemiddelde van de lidstaten die deel uitmaken van de Europese Unie (Eurostat, 2022). Uit de tabel zijn er ook grote regionale verschillen af te leiden. Het risico op armoede of sociale uitsluiting bedraagt het minst in het Vlaams Gewest (14,20%) en het meest in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (36,40%). Het Waals gewest situeert zich eerder tussenin (26%) maar is wel beduidend hoger in vergelijking met het gemiddelde in België en de Europese Unie (Statbel, 2021).

Tabel 2: Risico op armoede en sociale uitsluiting volgens sub-risico's in België-2021 (Statbel, 2021)

Tabel 2 toont de percentages op de aparte indicatoren die peilen naar het risico op armoede en sociale uitsluiting. Volgens de gegevens van Statbel (2021) kregen meer dan de helft van de Belgen in 2021, die al een risico liepen op armoede of sociale uitsluiting, te maken met één van de drie indicatoren (AROP,LWI,SMSD) en 11% combineerden de drie indicatoren. Deze tabel toont aan dat het Vlaams Gewest ook lagere percentages heeft op de drie aparte indicatoren in vergelijking met het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wanneer er dieper wordt ingegaan op bevolkingsverschillen valt op dat monetaire armoede vaker voorkomt bij laagopgeleiden, dichtbevolkte gebieden, werklozen, huurders en leden van éénoudergezinnen (Statbel, 2021).

Als aanvulling op deze objectieve indicatoren, wordt het subjectief armoederisico ook aangehaald. Het subjectief armoederisico peilt naar het percentage van referentiepersonen binnen huishoudens die aangeven moeilijk tot zeer moeilijk rond te komen met het beschikbare inkomen op het moment dat de enquête wordt afgenomen (Statistiek Vlaanderen, sd). Volgens de meest recente cijfers van de EU-SILC-enquête, geven 16,7% van de Belgen aan moeilijk tot zeer moeilijk rond te komen (Eurostat, 2022).

De actuele armoedecijfers en de multidimensionele definiëring van armoede maken duidelijk dat armoede en sociale uitsluiting met elkaar verbonden zijn. In de volgende hoofdstukken zal er dieper worden ingegaan op de link tussen sociale uitsluiting en armoede. Meer specifiek zal er ook aandacht zijn voor duo-werking als werkmodel voor persoonlijke netwerkversterking om dit fenomeen tegen te gaan.

2.3 Sociale uitsluiting en armoedebestrijding

Volgens Narayan (2002) gaat armoede vaak gepaard met een gebrek aan individuele hulpbronnen en marginalisatie in de samenleving. Volgens haar kunnen mensen in armoede deze problemen voorkomen door zich te organiseren en te mobiliseren in sociale netwerken. Op deze manier krijgen mensen in armoede sneller toegang tot hulpbronnen en krijgen ze de kans om hun stem te laten horen in het lokaal beleid (Narayan, 2002). Onderzoek van Harisson, Montgomery & Jeanty (2019)

toont aan dat gemeenschappen met een hoge mate aan sociaal kapitaal geneigd zijn om minder hoge armoedecijfers te vertonen dan gemeenschappen met een lage mate aan sociaal kapitaal. Daarnaast wijst hun onderzoek ook uit dat armoede barrières kan vormen voor het opbouwen van een sterk sociaal netwerk (Harisson, Montgomery, & Jeanty, 2019). Volgens Driessens & Van Regenmortel (2006) komt dit omdat mensen die opgroeien in armoede doorgaans minder kansen krijgen om duurzame relaties aan te gaan en te onderhouden. Volgens Saracostti (2007) zijn *empowerment* en netwerkversterking via *bonding, bridging en linking*, zeer belangrijk om zulke kansen bij mensen in armoede aan te reiken (Saracostti, 2007).

2.3.1 Empowerment

Het tekort aan financiële middelen in combinatie met een gebrek aan macht om te kunnen onderhandelen met maatschappelijke instellingen, zorgt ervoor dat de individuele keuzevrijheid van mensen in armoede vaak beperkt is. Empowerment kan ervoor zorgen dat de individuele keuzevrijheid en de eigenheid van personen in een kwetsbare positie wordt versterkt door hoofdzakelijk in te zetten op hun krachten en mogelijkheden (Narayan, 2002). In de huidige actieve welvaartstaat wordt er sterk ingezet op het activeren van mensen in de samenleving om armoede en werkloosheid te bestrijden vanuit de optiek dat armoede bestreden kan worden met arbeid (Verschuere & Heremans, 2020). In het kader van empowerment kan activering ook betekenen dat er positieve aandacht is voor mensen in een kwetsbare positie waarbij er tijd genomen wordt om verbinding te maken vanuit een gelijkwaardige basishouding met als doel om mensen in een kwetsbare positie te versterken in hun eigenwaarde. Hierdoor kunnen deze mensen onrechtstreeks geactiveerd worden om zelf hun sociale grondrechten te realiseren. Samengevat kan er gesteld worden dat empowerment een proces is waarbij mensen meesterschap verwerven over hun leven (Driessens & Van Regenmortel, 2006)

Volgens Depauw en Driessens (2017) hebben sommige hulpverleners, die werken met mensen in armoede, moeite om het concept 'empowerment' toe te passen in de praktijk. Ze hebben een schaal opgesteld die het mogelijk moet maken om psychologisch empowerment te meten bij personen in armoede. Uit hun onderzoek blijkt dat het gebruik van de schaal ervoor kan zorgen dat hulpverleners meer aandacht hebben voor de sterktes en vaardigheden van hun cliënten waardoor er mogelijkheden ontstaan om krachtgericht te werken. In hun schaal onderscheiden Depauw en Driessens vier dimensies van psychologisch empowerment die gemeten worden op basis van een 5-Punts Likert schaal: sociale attitude, positieve attitude, betrokken attitude en de professional-cliënt attitude. Sociale attitude meet vooral de mate waarin de cliënt sociaal geëngageerd is met andere mensen binnen de gemeenschap. Positieve attitude meet vooral de zelfkennis van cliënten over hun eigen sterktes. Betrokken attitude meet vooral de gevoelens van cliënten over hun sociaal netwerk en de professional-cliënt attitude peilt naar de kwaliteit van de hulpverlenende relatie. De schaal biedt mogelijkheden voor sociaal werkers om in te schatten op welke dimensie(s) van psychologisch empowerment, er extra aandacht nodig is in het hulpverleningstraject (Depauw & Driessens, 2017).

2.3.2 Netwerkversterking via bonding, bridging en linking

Bonding, bridging en linking zijn drie vormen van sociaal kapitaal die gebaseerd zijn op de aard van de banden die mensen met elkaar en/of organisaties hebben. **Bonding sociaal kapitaal** is gebaseerd op de sterkste banden tussen mensen die gelijkaardig zijn met elkaar door gedeelde sociale normen en waarden. Deze banden worden gekenmerkt door een hoge mate aan vertrouwen en wederkerigheid tussen de actoren in de relatie (Lukasiewicz, et al., 2019). Acties die gericht zijn op bonding sociaal kapitaal, zijn gericht op het behouden en beschermen van deze bestaande netwerken (Tiwari, Lane, & Alam, 2019). Uit onderzoek van Wilton (2003) is gebleken dat armoede een weerslag kan hebben op het onderhouden van sterke banden door materiële tekorten. Mensen in armoede zijn soms niet in de mogelijkheid om familie op regelmatige basis te bezoeken omdat ze bijvoorbeeld geen auto hebben. Daarnaast kunnen mensen in armoede zich ook oncomfortabel voelen als ze afhankelijk zijn van de materiële steun van familieleden waardoor er soms bewust gekozen wordt om een zekere afstand in te bouwen (Wilton, 2003).

Bridging sociaal kapitaal is gebaseerd op banden tussen mensen die verschillen van elkaar (Lukasiewicz, et al., 2019). Acties die gericht zijn op bridging sociaal kapitaal hebben als doel om verbintenis tussen mensen en/of groepen te creëren die elkaar nog niet hebben ontmoet. Het gaat hier dus specifiek over acties die opgezet worden om mensen met verschillende waarden, normen en denkpatronen in contact te brengen met elkaar (Tiwari, Lane, & Alam, 2019). Uit onderzoek van Lucasiewicz, et al. (2019) is gebleken dat mensen in armoede eerder geneigd zijn om in contact te komen met mensen in een vergelijkbare situatie waardoor hun sociaal netwerk homogeen blijft. Bridging projecten hebben de mogelijkheid om het sociaal kapitaal van mensen in armoede heterogener te maken omdat ze in contact komen met hulpbronnen die niet aanwezig zijn in hun homogene gesloten netwerk (Tiwari, Lane, & Alam, 2019). Diversiteit in het sociale netwerk maakt het mogelijk dat mensen in armoede ook daadwerkelijk vooruit gaan omdat ze in contact komen met een wereld die voor hen onbekend is (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018). Volgens Lin (2001) kunnen heterogene netwerken er ook voor zorgen dat er meer kansen ontstaan voor mensen in armoede om toegang te krijgen tot educatie en werkgelegenheid (Lin, 2001).

Linking sociaal kapitaal bestaat net als bij bridging sociaal kapitaal uit banden tussen mensen die verschillen van elkaar maar bij linking sociaal kapitaal is er ook sprake van een verschil in machtspositie en een verschil in beschikbare hulpbronnen tussen de actoren in de relatie (Szreter, 2002). Linking sociaal kapitaal is gebaseerd op de zwakste banden maar door de verschillen in machtspositie kunnen deze banden echter een belangrijke rol spelen bij het verhogen van de sociaaleconomische status van individuen omdat ze toegang bieden tot macht en (maatschappelijke) instellingen (Lukasiewicz, et al., 2019).

2.4 Duowerking

2.4.1 Definiëring

Volgend op het thema netwerkversterking, wordt er dieper ingegaan op de methodiek 'duo-werking'. Duo-werking wordt algemeen omschreven als een werkmodel voor persoonlijke netwerkversterking

waarbij een vrijwilliger één op één gekoppeld wordt aan een persoon (of gezin) in een maatschappelijk kwetsbare positie door een (professionele) coördinator (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2016). De twee mensen verbinden zich met elkaar om vanuit een vriendschappelijke relatie, alledaagse dingen met elkaar te doen. De rol van de vrijwilliger is vooral gericht op het bieden van informele sociale steun om sociale isolatie en uitsluiting bij mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie te verminderen (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018). Deze definiëring beperkt zich bijgevolg niet enkel tot personen in armoede maar is van toepassing op diverse doelgroepen en thema's. Sommige duo-werkingen richten zich op de ondersteuning van leerlingen in een kwetsbare maatschappelijke positie. Andere projecten organiseren zich rond opvoedingsondersteuning voor maatschappelijk kwetsbare ouders of emotionele en praktische ondersteuning voor mensen in armoede. Alle projecten vertrekken echter vanuit de overtuiging dat alle mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie het recht hebben om volwaardig te kunnen participeren aan de samenleving (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2016). De manier waarop de koppeling gebeurt is vaak ook afhankelijk van de doelstellingen van de organisatie. Sommige organisaties koppelen mensen aan elkaar op basis van gemeenschappelijke interesses en vergelijkbare situaties, terwijl andere organisaties meer inzetten op het ontwikkelen van een heterogene relatie door mensen te verbinden die erg verschillen van elkaar (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018).

2.4.2 Geschiedenis

De duo-methodiek werd als eerste gebruikt in de Verenigde Staten. Vrijwilligers (buddy's) werden ingezet om emotionele en praktische steun te bieden aan mensen die besmet waren met *Human Immunodeficiency Virus* (HIV) en hun naaste omgeving (Burrage & Demi, 2003). In Nederland ontstonden er vanaf 1990 verschillende 'maatjesinitiatieven', geïnspireerd op de buddy-werking van de Verenigde Staten. Er werd meer gebruik gemaakt van weerbare vrijwilligers om kwetsbare burgers te laten participeren aan de samenleving (Van der Tier & Potting, 2015). België doorging een transitie van een verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving waardoor er meer aandacht was voor actief burgerschap en er bijgevolg meer beroep gedaan werd op het informele zorg potentieel in de samenleving (Verschuere & Heremans, 2020). Door deze transitie werden duo-methodieken ook populaire sociale interventies in Vlaanderen (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2018).

Ondanks zijn lange voorgeschiedenis, bestaat de duo-methodiek nog niet lang in Vlaanderen en is er een algemeen gebrek aan onderzoek naar de methodiek. Onderzoek is echter nodig voor de verdere professionalisering van bestaande projecten en de ontwikkeling van nieuwe (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2018).

2.4.3 Opbrengsten

Uit onderzoek van Van der Tier & Potting (2015) is gebleken dat de Nederlandse 'maatjesprojecten' verschillende voordelen kunnen opleveren voor mensen in een kwetsbare positie. Ze maken een opdeling in vier categorieën: psychologische opbrengsten, sociaal-communicatieve opbrengsten, persoonlijke ontwikkeling en horizonverbreding.

Psychologische opbrengsten	Sociaal-communicatieve opbrengsten	Persoonlijke ontwikkeling	Horizonverbreding
Zelfzekerheid	Meer positieve relaties met anderen	Betere schoolprestaties	Nieuwe interesses en hobby's
Weerbaarheid	Makkelijker contacten leggen met anderen	Afname spijbelgedrag	Meer openstaan voor nieuwe ervaringen
Positieve stemming	Afname probleemgedrag	Meer vertrouwen in eigen toekomst	Toegang tot nieuwe netwerken
Afname stress	Meer sociale contacten	Meer motivatie voor school en werk	Verruiming van de leefwereld
Zelfvertrouwen	Sneller geneigd om hulp te vragen aan anderen	Discipline	Kennis maken met normen en waarden van andere mensen
Zelfbeeld		Studievaardigheden	Toename deelname aan lokale activiteiten
Zelfinzicht			
Coping strategie			

Volgens Dekker et al. (2013) leiden maatjesprojecten niet rechtstreeks tot grootschalige resultaten maar hebben ze wel de mogelijkheid om een combinatie van kleine opbrengsten te verwezenlijken die op lange termijn een positieve bijdrage kunnen leveren (Dekker, Van Straaten, & El Kaddouri, 2013).

2.5 Drempels en facilitatoren van duo-projecten

2.5.1 facilitatoren

Om bovenstaande opbrengsten te bekomen is het belangrijk om een beeld te krijgen van de verschillende drempels en facilitatoren die een invloed kunnen hebben op het succes, of falen van duowerkingen. Op basis van focusgroepsbijeenkomsten bij vijf maatjesprojecten, identificeren Van der Tier & Potting (2015) verschillende succesfactoren en delen deze op in vier categorieën.

- 1. Selectiekenmerken van de vrijwilliger:** Volgens Van der Tier & Potting (2015) is het belangrijk dat vrijwilligers over de juiste attitude en affiniteit beschikken met de doelgroep. In de Nederlandse 'maatjesinitiatieven' mogen vrijwilligers zelf niet in een persoonlijke onstabiele situatie zitten, tenzij ze daar afstand van kunnen nemen en hun ervaringen met betrekking tot deze onstabiele situatie constructief kunnen inzetten in het ondersteuningstraject (Van der Tier & Potting, 2015). Daarnaast is het belangrijk dat vrijwilligers openstaan voor de leefwereld van mensen in armoede en zich daar ook in kunnen verplaatsen (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018). Vrijwilligers moeten ook over sociale en communicatieve vaardigheden beschikken en gemotiveerd zijn om deel te nemen aan het project (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2016).

- 2. Een effectieve 'match':** Uit onderzoek van Van der Tier & Potting (2015) is gebleken dat het succes van een duo-project in grote mate afhankelijk is van een effectieve match tussen de vrijwilliger en de hulpvrager. Een effectieve match is volgens hun een combinatie tussen de mogelijkheden en de beperkingen van de vrijwilliger, de ondersteuningsvraag van de hulpvrager en de persoonlijkheid en voorkeuren van de vrijwilliger en de hulpvrager (Van der Tier & Potting, 2015). Het is belangrijk dat vrijwilligers en hulpvragers zich goed voelen in de relatie en daarom is het volgens Van Robbaeys & Lyssens Danneboom (2016) belangrijk om een intakegesprek te organiseren tussen de vrijwilliger en de hulpvrager waarbij de verwachtingen van de vrijwilliger en de hulpvrager zo goed als mogelijk op elkaar afgestemd worden. Een intakegesprek levert ook een realistisch beeld over de betrokken partijen en het doel van het project. Daarnaast is het ook belangrijk om tijdens een intakegesprek een goed beeld te scheppen over de noden van de hulpvrager (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2016).

Sommige duo-werkingen zetten vooral in op complementariteit tussen de hulpvrager en de vrijwilliger terwijl andere duo-werkingen meer inzetten op gelijkenissen. Vrijwilligers die zelf in armoede leven kunnen zich volgens Kostet et al. (2018) beter inleven in de situatie van de hulpvrager dan mensen met een andere sociaal economische status en dat zou drempelverlagend kunnen werken. Een heterogene koppeling zou er op zijn beurt voor kunnen zorgen dat de hulpvrager en de vrijwilliger elkaars wereld leren kennen waardoor er ook kansen ontstaan om sociaal isolement te doorbreken (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018). Deng, Gulseren & Turner (2022) hebben onderzoek gedaan naar de beste manier om mentors en hulpvragers met elkaar te 'matchen'. Ze kwamen tot de conclusie dat gelijkheid op vlak van persoonlijke waarden en normen, persoonlijkheid, interesses en overtuigingen (*deep level characteristics*) meer bijdragen aan positieve uitkomsten dan eigenschappen die fysiek zichtbaar zijn zoals etniciteit en gender (*surface-level characteristics*), en eigenschappen die te maken hebben met ervaring zoals educatieve achtergrond en werkervaring (*experiential characteristics*) (Deng, Gulseren, & Turner, 2022). Het kan ook een meerwaarde zijn om rolmodellen in te zetten die eenzelfde etnische en sociaal-economische achtergrond hebben als de hulpvrager maar een succesvolle schoolcarrière achter de rug hebben en/of succesvol zijn geworden in het bedrijfsleven. Op deze manier ontstaat er een mix tussen complementariteit en gelijkwaardigheid en zien hulpvragers dat het wel mogelijk is om uit armoede te raken (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2016).

- 3. De vertrouwensrelatie:** Het verkrijgen van een vertrouwensrelatie tussen de vrijwilliger en de hulpvrager is één van de belangrijkste voorwaarden voor het succes van duowerkingen (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2016). Uit onderzoek van Van der Tier & Potting (2015) is gebleken dat het vooral belangrijk is voor vrijwilligers om aan te sluiten bij het tempo van de hulpvrager. Volgens Rutenfrans-Stupar, Van Regenmortel & Schalk (2019) draagt een collaboratieve en affectieve band tussen de vrijwilliger en de hulpvrager bij aan sociale participatie en verhoogd welzijn van de hulpvrager. Een collaboratieve en affectieve band kan bereikt worden als er sprake is van wederzijds respect en als de hulpvrager betrokken wordt bij het beslissingsproces (Rutenfrans-Stupar, Van Regenmortel, & Schalk, 2019). Daarnaast is het ook belangrijk dat vrijwilligers vooral luisteren naar hulpvragers en voldoende nadruk leggen op

de krachten en mogelijkheden van hulpvragers om verbetering te stimuleren in plaats van de focus te leggen op problemen (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2016). Het zou ook positief kunnen zijn voor de vertrouwensrelatie als de vrijwilliger zijn eigen kwetsbaarheid toont aan de hulpvrager (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018).

4. **De doelmatigheid van het contact:** Volgens Van der Tier & Potting (2015) kan de doelmatigheid van een maatjesproject een positieve bijdrage leveren aan de levenskwaliteit van de hulpvrager. Doelmatigheid van een maatjesproject wordt gerealiseerd als er binnen een bepaald tijdsbestek, doelen worden geformuleerd die behaald moeten worden (Van der Tier & Potting, 2015).

Intervisiebijeenkomsten kunnen belangrijk zijn om de doelmatigheid van een duo-project te bewaken en om eventuele vooruitgang te monitoren (Dekker, Van Straaten, & El Kaddouri, 2013). In de literatuur blijkt er echter geen eensgezindheid te bestaan over het belang van doelmatigheid in netwerkversterkende projecten. Uit onderzoek van Kostet et al. (2018) is gebleken dat sommige deelnemers vinden dat het duurzame karakter van een buddyproject in gevaar wordt gebracht door er een beperkte duur op te plakken (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018).

2.5.2 Drempels

1. **Tijd:** Roseland (2000) argumenteert dat er veel tijd nodig is om sociale netwerken op te bouwen binnen een bepaald project. Mensen kunnen namelijk het gevoel kunnen krijgen dat ze in een bepaalde richting geduwd worden in functie van het project en dat kan weerstand oproepen (Roseland, 2000). Kostet et al., (2018) lijken deze bevinding te bevestigen. Uit hun onderzoek blijkt dat het gearrangeerd karakter van buddy-projecten een belangrijke drempel kan zijn voor mensen in armoede om hieraan te participeren (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018). Tijd kan een belangrijke factor zijn om deze drempel weg te werken. Uit onderzoek van Uytterlinde, Lub, de Groot & Sprinkhuizen (2009) naar de succesfactoren van coaching en mentoring projecten is gebleken dat de mentoringrelatie minstens één jaar moet duren om positieve resultaten op sociaal en emotioneel kapitaal op te leveren (Uytterlinde, Lub, de Groot, & Sprinkhuizen, 2009).
2. **Autonomie:** Volgens Spiesschaert (2005) verhindert sociale uitsluiting dat mensen in armoede op een volwaardige manier kunnen participeren aan de samenleving omdat ze verstoken blijven van bepaalde basisrechten. Hierdoor komen mensen in armoede volgens hem snel in afhankelijkheidsposities terecht (Spiesschaert, 2005). Volgens Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom (2016) is het belangrijk om afhankelijkheidsposities te vermijden binnen netwerkversterkende projecten door de hulpvrager te stimuleren om zelfstandig beslissingen te nemen en niet teveel verantwoordelijkheden van de hulpvrager over te nemen (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2016). Daarnaast blijkt uit onderzoek van Kostet et al. (2018) dat het nadelig is voor buddy-projecten als de kansrijke vrijwilligers ongevraagd advies geven aan personen in armoede (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018).

3. **Gevoelens van schaamte:** Volgens Wilton (2003) kunnen financiële beperkingen ook leiden tot een laag zelfbeeld en gevoelens van schaamte omdat mensen in armoede vaak het gevoel hebben dat ze niet in de mogelijkheid zijn om zich te conformeren aan maatschappelijke normen (Wilton, 2003). Uit onderzoek van de Hooge, Zeelenberg & Breugelmans (2010) is gebleken dat gevoelens van schaamte bij mensen in armoede vooral kunnen leiden tot terugtrekkingsgedrag als de oorzaak van schaamte reeds langdurig aanwezig is of als mensen het gevoel hebben dat ze geen impact meer kunnen hebben op hun situatie (de Hooge, Zeelenberg, & Breugelmans, 2010). Een voorbeeld van terugtrekkingsgedrag door schaamte kan gevonden worden in het onderzoek van van der Horst, Pascucci & Bol (2014) waarbij schaamte één van de belangrijkste drempels blijkt te zijn bij de stap naar de voedselbank (van der Horst, Pascucci, & Bol, 2014).

3 Onderzoeksvragen en conceptueel model

Uit de literatuurstudie blijkt dat er nog maar weinig onderzoeken zijn gedaan naar de duo-methodiek als werkmodel voor persoonlijke netwerkversterking. Ook zijn er nauwelijks wetenschappelijk onderbouwde studies te vinden naar mogelijke drempels en facilitatoren van duo-projecten (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2018). Daarnaast was er in de specifieke onderzoeken over duo-methodieken, die gebruikt werden in de literatuurstudie van deze thesis, hoofdzakelijk aandacht voor de ervaringen van de kansrijke vrijwilligers en de professionele hulpverleners (Kostet et al., 2018; Van den Tier & Potting, 2015; Van Robbaeys & Lyssens Danneboom, 2016). De ervaringen van de kansarme vrijwilligers werden slechts in beperkte mate onderzocht. Dit onderzoek wil aan de hand van individuele kwalitatieve interviews zicht krijgen op de ervaringen van de kansarme vrijwilligers over de duo-methodiek met specifieke aandacht voor drempels en facilitatoren.

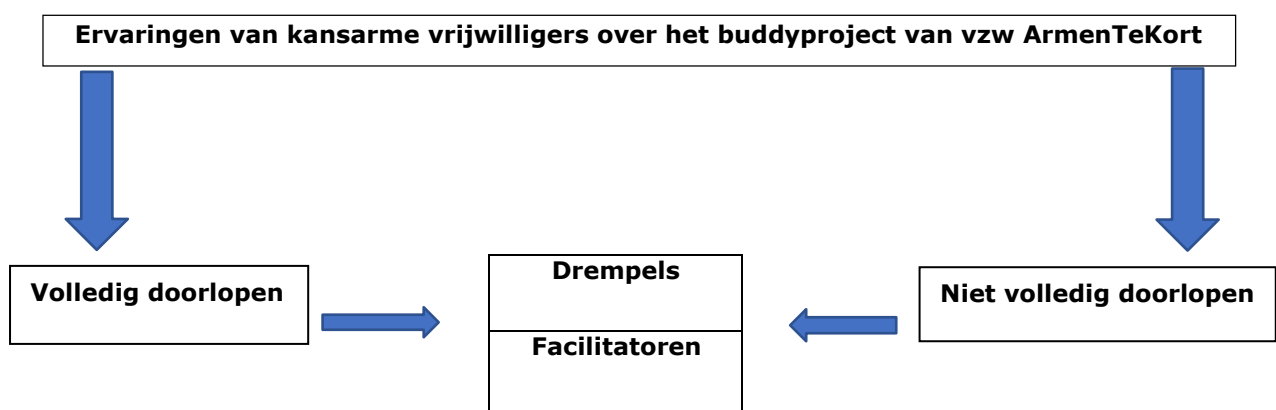
Deze thesis gaat op zoek naar een antwoord op volgende onderzoeksvragen:

Hoofdvraag:

Hoe ervaren mensen in kansarmoede het buddyproject van vzw ArmenTeKort?

Subvragen:

- Welke drempels ervaren kansarme vrijwilligers die het buddyproject van vzw ArmenTeKort volledig doorlopen hebben?
- Welke drempels ervaren kansarme vrijwilligers die het buddyproject van vzw ArmenTeKort niet volledig doorlopen hebben?
- Welke facilitatoren ervaren kansarme vrijwilligers die het buddyproject van vzw ArmenTeKort volledig doorlopen hebben?
- Welke facilitatoren ervaren kansarme vrijwilligers die het buddyproject van vzw ArmenTeKort niet volledig doorlopen hebben?

Deel 2: Data en methode

1 Deelnemers

Om de ervaringen van mensen in kansarmoede over de buddywerking van vzw ArmenTeKort in kaart te brengen, zijn er 15 semi-gestructureerde interviews afgenomen bij mensen die hebben deelgenomen aan het buddyproject. Via semi-gestructureerde interviews werd er getracht om dieper in te gaan op de drempels en facilitatoren die de geselecteerde deelnemers ervoeren tijdens het buddyproject. Om te zorgen voor een goede balans tussen drempels en facilitatoren werd er in samenspraak met vzw ArmenTeKort voor gekozen om een onderscheid te maken tussen twee groepen respondenten. De eerste negen interviews werden afgenomen bij mensen in kansarmoede tussen 15 en 55 jaar die het buddytraject van vzw ArmenTeKort volledig doorlopen hebben. De volgende zes interviews werden afgenomen bij mensen in kansarmoede tussen de 15 en 55 jaar die gestart zijn met het buddytraject van vzw ArmenTeKort maar dit traject niet volledig hebben doorlopen.

Volgens Kostet et al., (2018) is de wijze waarop de koppeling bij buddywerkingen gebeurt, afhankelijk van de concrete doelstellingen van de organisatie (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018). Dit onderzoek gaat specifiek over de buddywerking van vzw ArmenTeKort. Zij kiezen ervoor om mensen die geconfronteerd worden met kansarmoede, te koppelen met kansrijke vrijwilligers (vzw ArmenTeKort, sd). Kansarmoede wordt door Kind en Gezin gedefinieerd als: *'een toestand waarbij mensen beknot worden in hun kansen om voldoende deel te hebben aan maatschappelijk hooggewaardeerde goederen, zoals onderwijs, arbeid, huisvesting. Het gaat hierbij niet om een eenmalig feit, maar om een duurzame toestand die zich voordoet op verschillende terreinen, zowel materiële* (Kind en Gezin, 2019).

Vzw ArmenTeKort maakt gebruik van een checklist om te bepalen wie er onder de definitie 'kansarm' valt. De checklist hanteert de volgende inclusiecriteria: Beschikken over een inkomen dat gelijk is aan een leefloon of minder, weinig geloof in hebben in zichzelf, iemand die gemakkelijk naar buiten kan maar niet durft, iemand die zijn/haar leven anders wil aanpakken en iemand die geen praktische hulp zoekt (vzw ArmenTeKort, sd). Alle geïnterviewde deelnemers hebben geparticipeerd aan het buddytraject van vzw ArmenTeKort, waardoor de inclusiecriteria van de organisatie ook gelden in dit onderzoek. Vervolgens werd er specifiek gekozen om mensen te includeren tussen 15 en 55 jaar omdat dit ook de leeftijdsgrens is die vzw ArmenTeKort hanteert om te bepalen wie er tot de doelgroep behoort (vzw ArmenTeKort, sd).

De kwaliteit van interviews wordt mede bepaald door taal (Bryman, 2016). Daarom werd er gekozen om enkel mensen te includeren bij het onderzoek die de Nederlandse of de Engelse taal voldoende machtig waren omdat dit de talen zijn die de interviewer het beste beheerst. Van de 15 interviews werden er twee interviews in het Engels gevoerd en 13 interviews in het Nederlands. Om de anonimiteit van de deelnemers te garanderen worden er geen namen vermeld in het onderzoek. De deelnemers worden numeriek benoemd (R1, R2, R3...). Aanvankelijk was het ook de bedoeling om mensen te includeren die, na in aanraking te zijn gekomen met het buddyproject, beslist hebben om

er niet mee te starten. De organisatie had echter geen gegevens van deze mensen dus werd er getracht om deze doelgroep via een sneeuwbalsteekproef te bereiken. Na elk interview werd er gevraagd of de deelnemers mensen kenden die nooit zijn begonnen met een buddytraject bij vzw ArmenTeKort maar er wel mee in aanraking zijn gekomen. Er konden echter geen bijkomende deelnemers gevonden worden via deze methode.

Tabel 3: overzicht respondenten

Respondenten	Geslacht	Leeftijd	Status buddytraject
R1	M	24	Buddytraject volledig doorlopen
R2	V	47	Buddytraject volledig doorlopen
R3	V	51	Buddytraject volledig doorlopen
R4	V	45	Buddytraject volledig doorlopen
R5	V	57	Buddytraject niet volledig doorlopen
R6	V	28	Buddytraject niet volledig doorlopen
R7	V	60	Buddytraject volledig doorlopen
R8	M	25	Buddytraject volledig doorlopen
R9	M	36	Buddytraject niet volledig doorlopen
R10	V	46	Buddytraject niet volledig doorlopen
R11	V	55	Buddytraject volledig doorlopen
R12	V	49	Buddytraject volledig doorlopen
R13	M	18	Buddytraject volledig doorlopen
R14	M	25	Buddytraject niet volledig doorlopen
R15	V	47	Buddytraject niet volledig doorlopen

2 Dataverzamelmethode

Om de sociale realiteit van de deelnemers zo goed als mogelijk in kaart te brengen werd er gekozen voor individuele semigestructureerde diepte-interviews als dataverzamelmethode van dit kwalitatief onderzoek. De deelnemers werden in de diepte bevraagd over hun ervaringen met het buddytraject van vzw ArmenTeKort. Meer specifiek werden de deelnemers in de diepte bevraagd over mogelijke drempels en facilitatoren die ze ervoeren tijdens, voor of na het buddyproject van vzw ArmenTeKort. Het standpunt van de deelnemers staat centraal en daarom werd er beslist om de interviews semigestructureerd af te nemen. De deelnemers konden zelf bepalen welke richting het interview uitging en via doorvragen werd er dieper ingegaan op relevante informatie. Om toch de nodige structuur in te bouwen werd er gebruik gemaakt van een interviewschema met gepaste beginvragen per topic. Om geen afbreuk te doen aan de eigen inbreng van de deelnemers werd dit interviewschema enkel gebruikt als de interviews vastliepen of om op het einde van het gesprek te controleren of er nog relevante informatie bevraagd moest worden (Bryman, 2016).

De deelnemers werden eerst telefonisch door vzw ArmenTeKort gecontacteerd met de vraag of ze geïnteresseerd waren om deel te nemen aan het onderzoek. Tijdens dit telefoongesprek werd er ook al een korte toelichting gegeven over het doel van het onderzoek. Als de deelnemers akkoord gingen om deel te nemen aan het onderzoek, werden hun gegevens doorgestuurd naar de onderzoeker. De onderzoeker contacteerde de deelnemers vervolgens een tweede keer om een afspraak vast te leggen om het interview te laten plaatsnemen. Tijdens het tweede telefoongesprek met de deelnemers werd er een korte introductie gegeven over het doel en de aard van het interview. Volgens Geerts, Dierckx & Vandevort (2012) hebben mensen in armoede vaak moeite met het technisch taalgebruik en de onpersoonlijke sfeer van hulpverlening (Geerts, Dierckx, & Vandevort, 2012). Mensen in armoede spreken vaak een andere taal en vertonen ander gedrag waardoor ze voortdurend in botsing komen met de maatschappij. Driessens (2006) noemt dit '*gestoorde communicatie*'. Volgens haar kan gestoorde communicatie ervoor zorgen dat gevoelens van wantrouwen en machteloosheid verder toenemen (Driessens & Van Regenmortel, 2006). Daarom werd er steeds gekozen om zo weinig mogelijk formeel, en technisch taalgebruik te hanteren. Woorden als 'interview' werden vervangen door 'een gesprekje over de buddywerking' en het onderzoek werd niet geïntroduceerd als een masterproef voor de VUB maar als een opdracht voor school. Bij het vastleggen van een afspraak kregen de deelnemers steeds de keuze voor een face-to-face interview of een online interview. De keuze voor een online interview werd gegeven omdat een online interview ervoor kan zorgen dat deelnemers minder angstig zijn om te antwoorden door de fysieke afwezigheid van de interviewer. Daarnaast zijn online interviews ook kostenefficiënt voor beide partijen en meer flexibel dan face-to-face interviews (Bryman, 2016). Slechts een deelnemer koos uiteindelijk voor de face-to-face optie. Aan deze deelnemer werd de keuze gegeven om het interview te laten plaatsvinden bij de deelnemer thuis of op een externe locatie. De deelnemers die kozen voor de online optie, werden gebeld via een videoboodschap op whatsapp omdat dit ook de manier is waarop vzw ArmenTeKort met de doelgroep communiceert. Op deze manier moesten de deelnemers ook geen nieuwe programma's installeren en uitzoeken hoe andere programma's zoals zoom of teams werken.

De eerste tien deelnemers werden eerst gecontacteerd door vzw ArmenTeKort maar door de intensieve werkdruk bij de organisatie werd deze tussenstap weggelaten waardoor de laatste vier deelnemers rechtstreeks gecontacteerd werden door de onderzoeker. Een deelnemer werd gecontacteerd omdat een reeds geïnterviewde deelnemer aangaf iemand te kennen die ook heeft geparticipeerd aan de buddywerking van vzw ArmenTeKort.

Het afnemen van de interviews gebeurde in de periode tussen 5 april 2022 en 3 mei 2022. De interviews duurden gemiddeld een uur. De interviews startten eerst met een introductie waarin er een algemene uitleg werd gegeven over het onderzoek op een laagdrempelige manier. Vervolgens werd het informed consent (zie bijlage 2) samen met de deelnemer doorlopen om ervoor te zorgen dat de deelnemers alle aspecten van het onderzoek begrepen. Als de deelnemer het informed consent ondertekende, werd het interview pas opgenomen. De interviews werden opgenomen via de dictafoon app van iPhone. Na 15 interviews werd er geen nieuwe informatie meer bekomen waardoor er ook beslist werd om te stoppen met interviewen na deelnemer 15.

3 Materiaal

Bij de semigestructureerde diepte-interviews werd er gebruik gemaakt van een interviewschema (zie bijlage 1) die opgemaakt werd op basis van de relevante literatuur betreffende drempels en facilitatoren van duo-werkingen. Het interviewschema werd opgedeeld in twee delen. In het eerste deel werden er vragen gesteld over de voornaamste drempels die de deelnemers ervaarden tijdens, voor of na het buddyproject. Om dit deel van het interviewschema op te maken werd er gebruik gemaakt van relevante literatuur omtrent drempels van het werkmodel: 'persoonlijke vriend' (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018) en drempels van duo-werkingen, besproken in het eerste tussentijdse onderzoeksverslag over duo-werkingen in Vlaanderen (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2016). Het tweede deel van het interviewschema bestond uit facilitatoren die de deelnemers ervaarden tijdens, voor of na het buddyproject. Om dit deel op te maken werd er gebruik gemaakt van de bestaande opdeling van facilitatoren omtrent maatjesprojecten van Van der tier & Potting (2015). Bij semigestructureerde interviews is de volgorde van de vragen echter niet van belang waardoor de deelnemers zelf konden kiezen of ze eerst over drempels of over facilitatoren wilden spreken. De keuze werd gemaakt voor semigestructureerde interviews om ruimte te geven aan de eigen inbreng van de deelnemers, daarom werden vragen niet op exact dezelfde manier bevraagd als in het interviewschema (Baarda, et al., 2013). In het interviewschema werd er ook een introductie uitgeschreven. De introductie had vooral als doel om het onderzoek op een laagdrempelige manier voor te stellen door technisch woordgebruik weg te laten en gebruik te maken van humor.

Na de introductie werd er ook steeds een informed consent overlopen en ondertekend (zie bijlage 2). Omdat een overgrote meerderheid van de interviews (n=14) via whatsapp verliep, werd het informed consent via de chat functie van whatsapp doorgestuurd en mondeling overlopen. De deelnemers konden via de chat vervolgens toestemming geven. Ook het informed consent werd op een laagdrempelige manier opgemaakt. Zowel het interviewschema als het informed consent werden door de promotor van deze thesis gecontroleerd op laagdrempeligheid. Om de interviews op een

correcte manier te transcriberen werd er steeds gebruik gemaakt van opnamemateriaal. Hierdoor konden de exacte bewoordingen van de deelnemers correct opgeschreven worden.

4 Analyseprocedure

Eerst werden de interviews letterlijk uitgetypt om de exacte bewoordingen van de deelnemers correct te vertegenwoordigen. Een voorbeeld van een uitgeschreven interview kan geraadpleegd worden in bijlage 3. Tijdens het uittypen van de interviews werd er steeds rekening gehouden met de privacy van de deelnemers. De deelnemers werden numeriek benoemd als R1, R2, R3, ... R15 en persoonlijke informatie werd steeds weggelaten.

Tijdens de verdere analyse van de data werd er gebruik gemaakt van een thematische analyse. De literatuur rond drempels en facilitatoren omtrent duo-werkingen en de onderzoeksvragen werden gebruikt om de labellijst en het interviewschema deductief op te stellen (Vaismorardi, Turunen, & Bondas, 2013). Om vertrouwd te raken met de data, werden de transcripten eerst grondig gelezen. Het lezen begon steeds bij de stukken tekst waarbij de deelnemers veel info gaven over verschillende drempels en facilitatoren die ze ervoeren tijdens de buddywerking. Meestal was dit het geval bij de vraag: 'hoe verliep het buddyproject?'. Tijdens deze vraag werden drempels en facilitatoren meestal afgewisseld waardoor de sleutelementen van het interview reeds in beeld kwamen (Baarda, et al., 2013). Vervolgens werd de data gecodeerd vertrekkende vanuit de labellijst. Tijdens het coderen werd de labellijst inductief aangevuld met bijkomende labels uit de transcripten waardoor er sprake was van een iteratief proces (Bryman, 2016).

Om de interviews te labelen werd er gebruik gemaakt van het programma MAXQDA. Na het labelen van de transcripten werden de codes gecombineerd tot sub-codes en dimensies indien er sprake was van samenhang. Als laatste werden de labels samengevoegd in een word document en werd er gezocht naar citaten die de overkoepelende labels het best vertegenwoordigden (Bryman, 2016).

Deel 3: Resultaten

1 Ervaringen over het buddyproject van vzw ArmenTeKort

Zes van de negen geïnterviewde deelnemers die het buddyproject volledig doorlopen hebben, gaven aan dat ze het buddyproject van vzw ArmenTeKort bestempelden als een positieve ervaring. Een kleine minderheid blikte eerder negatief terug op hun ervaringen met het buddyproject. Bij de deelnemers die het buddyproject niet volledig doorlopen hebben, beoordeelden de meeste deelnemers (vier van de zes) het buddyproject positief. De deelnemers die een positieve ervaring hebben gehad met het buddyproject, gaven aan dat dit hoofdzakelijk kwam door de **persoonlijkheid** van hun buddy en het frequent kunnen **afspreken** met hun buddy. Deelnemers die eerder negatief terugkijken op het buddyproject, gaven aan dat dit hoofdzakelijk komt door te grote verschillen met hun buddy en omdat ze hun buddy te weinig zagen. Covid-19 heeft een invloed gehad op de hoeveelheid fysieke contacten die de deelnemers met hun buddy hadden. In sommige gevallen werd het gebrek aan fysieke contacten door covid-19, opgevangen door meer telefonisch contact maar een aantal deelnemers gaven aan dat ze dat onvoldoende vonden om een band met hun buddy op te bouwen.

De persoonlijkheid van de buddy speelde in de meeste gevallen een grote rol bij het succes van het buddyproject. Alle deelnemers gaven aan dat sociale isolatie de hoofdreden was waarom ze het buddyschap zijn aangegaan. Volgens zeven deelnemers zorgde deze situatie van sociale isolatie voor een onwennig gevoel tijdens de eerste contacten met hun buddy. Deze deelnemers vonden het helpend als hun buddy bereid was om ook informatie over zijn/haar leven te delen en moeite deed om sociale isolatie te doorbreken door initiatief te tonen om activiteiten samen te doen. Deelnemers die hun buddy voldoende zagen en aangaven dat ze hun buddy open en initiatiefrijk vonden, blikten allemaal positief terug op hun ervaring met het buddyproject. Daarnaast viel op dat slechts twee deelnemers die het buddyproject positief beoordeelden, aangaven dat ze nog evenveel contact hebben met hun buddy als tijdens het project. Sommige deelnemers gaven aan dat het contact verwaterde omdat de band met de buddy toch niet sterk genoeg was om uit te groeien tot een duurzame relatie terwijl anderen aangaven dat er minder contact was door het wegvallen van vzw ArmenTeKort als tussenpersoon. Geen enkele deelnemer die het buddyproject bestempelde als een negatieve ervaring, ziet zijn/haar buddy nog op regelmatige basis. Volgens deze deelnemers was dat een bewuste keuze omdat ze geen behoefte hadden om contact te blijven onderhouden door de negatieve ervaring met het project.

was veel minder d

Om de ervaringen van de deelnemers over het buddyproject verder te onderzoeken werden er vragen gesteld over mogelijke drempels en facilitatoren die werden ervaren voor, tijdens en op het einde van het project. Het viel op dat elke deelnemer, die het buddyproject bestempelde als een positieve

ervaring, drempels kon benoemen over het project. Daarnaast kon ook elke deelnemer, die het buddyproject bestempelde als een negatieve ervaring, facilitatoren benoemen.

1.1 Drempels

De deelnemers gaven aan dat er een aantal drempels waren die een invloed hadden op hun ervaringen met het buddyproject van vzw ArmenTeKort. De meest voorkomende drempels waren de beperkte frequentie van het contact met hun buddy, een match gebaseerd op te grote verschillen, beperkte doelmatigheid van het buddyproject en gevoelens van sociale angst en onzekerheid.

1.1.1 Tijd

De frequentie van het contact blijkt de belangrijkste reden te zijn waarom buddyprojecten vroegtijdig beëindigd werden. Vier van de zes deelnemers die het buddyproject niet volledig doorlopen hebben, gaven aan dat ze het buddyproject niet volledig doorlopen hebben omdat ze hun buddy onvoldoende zagen. Bij vijf van de negen deelnemers die het buddyproject volledig doorlopen hebben werd de frequentie van het contact aangehaald als de voornaamste drempel tijdens het buddyproject. Daarnaast vertelden sommige deelnemers ook dat de frequentie van de contacten een belangrijke rol speelde bij het opbouwen van een band. Bij alle deelnemers heeft de covid-19 situatie een negatieve invloed gehad op de frequentie van de fysieke contacten. Sommige deelnemers hadden tijdens de covid-19 pandemie meer telefonisch contact met hun buddy maar de meeste deelnemers gaven aan dat ze over het algemeen minder contact hadden met hun buddy. Daarnaast vonden de meeste deelnemers het ook confronterend om hun buddy niet meer fysiek te zien nadat ze er een band mee hadden opgebouwd.

hebben en moet afstand houden. Dat was wel even zwaar voor mij omdat ik dat gewoon was om met haar te gaan wandelen en alles te zeggen wat er op mijn h (R4)

werken en ik denk dat ze veel aan haar hoofd heeft. Je kan ook niet echt een band opbouwen (R6)

Twee deelnemers vonden een keer per maand afspreken met hun buddy genoeg maar de meeste deelnemers gaven aan dat ze hun buddy liefst een keer per week, of een keer om de twee weken zagen. Drie deelnemers gaven aan dat ze hun buddy liefst twee keer per week zagen. Over het algemeen waren de deelnemers wel tevreden met de volledige duur van het buddyproject (twee jaar) maar voor sommige deelnemers mocht het traject ook langer duren door de negatieve impact van de covid-19 pandemie op de aard en de frequentie van de contacten.

het langer een kans te geven om het langer te laten duren zodat het zou kunnen ontwikkelen (R15)

1.1.2 De match

Alle deelnemers vonden het positief dat vzw ArmenTeKort een match probeert te maken met kansrijke vrijwilligers omdat de deelnemers via deze weg de kans kregen om kennis te maken met

een wereld die voor hen nog onbekend was. Vier van de zes deelnemers die het buddytraject niet volledig doorlopen hebben, gaven echter aan dat een verkeerde match deel uitmaakte van de reden waarom het buddytraject niet volledig doorlopen werd. Volgens sommige deelnemers was het verschil tussen hen en hun buddy te groot om een klik te maken. Sommige deelnemers die het buddytraject wel volledig doorlopen hebben, gaven aan dat bepaalde verschillen tussen hen en hun buddy ook een drempel vormden om een klik te maken. Verder viel het op dat de meerderheid van de deelnemers die aangaven dat hun buddy te verschillend was, tijdens het intakegesprek moeilijkheden hadden om te beschrijven wat ze zochten in een buddy. Dit waren meestal de deelnemers waarvoor alles 'goed' was.

*ok geïsoleerd, dan hadden wij nooit met elkaar
hier een koffie kunnen drinken. Ik vind dat verschil gezond want je zit in uw eigen wereld en
dat is een hele kleine wereld voor mij. Je leert ook contact te houden met een ander dat kan*
(R7)

De meeste deelnemers haalden aan dat er bepaalde gelijkenissen moesten zijn om te kunnen spreken van een goede match. Van de deelnemers die kinderen hebben, gaven vier deelnemers aan dat ze liever een buddy hadden die ook kinderen heeft omdat ze dan activiteiten konden doen samen met de kinderen en omdat ze zich dan ook sneller begrepen zouden voelen. Daarnaast vonden de meeste deelnemers het belangrijk dat hun buddy dezelfde interesses had op vlak van activiteiten zoals wandelen en interesse voor culturele activiteiten. Volgens sommige deelnemers dragen deze gemeenschappelijke interesses bij aan het creëren van een band. Geslacht leek ook een belangrijke rol te spelen bij de match. De meeste vrouwelijke deelnemers kozen bewust voor een vrouw als buddy omdat ze bij een vrouw makkelijker fysieke toenadering konden zoeken bij emotioneel moeilijke momenten. Tot slot gaven sommige deelnemers aan dat gemeenschappelijkheden op vlak van persoonlijkheid ook belangrijk waren maar andere deelnemers vonden het dan weer net fijn dat hun buddy een totaal andere persoonlijkheid had omdat dit zorgde voor balans.

*hap aangaan? Dan zou ik toch zeker aangeven om iemand te
zoeken die meer overeenstemt met mijn wereld qua interesse met de natuur en met dieren.*
(R3)

De meeste deelnemers haalden aan dat leeftijdsverschil een belangrijk rol speelde bij de matching. Een groot deel van de deelnemers gaf aan dat ze een buddy wilden die ouder is omdat ze specifiek zochten naar personen met meer levenservaring. Bij twee deelnemers zorgde een te groot leeftijdsverschil echter voor een belemmering om bepaalde activiteiten samen te doen zoals sporten. De meeste deelnemers vonden het echter positief dat hun buddy ouder was omdat ze zich daardoor vaker begrepen voelden en ze er meer van konden leren. Langs de andere kant lijkt het eerder een drempel te zijn als de kansrijke buddy jonger is en zich in een andere levensfase bevindt. De deelnemers met een jongere buddy gaven aan dat ze het een drempel vonden dat hun buddy weinig levenservaring had omdat ze dan over veel zaken niet konden praten en er ook minder levensadvies gegeven werd.

buddy gevraagd die een gelijkaardige leeftijd als mij had en ik dacht oei een buddy van 73 dat gaat wat zijn

(R9)

1.1.3 Gevoelens

De beginperiode van het buddyproject werd door een aantal deelnemers bestempeld als de moeilijkste periode van het project. De voornaamste gevoelens die de meeste deelnemers ervoeren bij het begin van het buddyproject bleken sociale angst en onzekerheid te zijn. Hoewel de werking van de organisatie voor alle deelnemers reeds bekend was voor de start van het buddyproject, bleken sommige deelnemers toch nog gevoelens van angst voor het onbekende te ervaren omdat ze niet wisten wie hun buddy ging zijn. Daarnaast gaven alle deelnemers aan dat sociale isolatie de hoofdreden was waarom ze beslist hebben om deel te nemen aan het buddyproject. Volgens sommige deelnemers zorgde hun geïsoleerde situatie vaak voor een onwennig gevoel tijdens de eerste contacten met hun buddy omdat ze het niet meer gewoon waren om activiteiten te doen en een vriendschap te onderhouden. Daarnaast gaven ook enkele deelnemers aan dat ze in de beginperiode van het buddyproject vooral onzekerheid ervoeren omdat ze niet goed wisten of hun buddy wel begrip zou hebben voor hun persoonlijke situatie. Gevoelens van schaamte om deel te nemen aan het buddyproject werden door geen enkele deelnemer ervaren.

waren voor mij toch wel moeilijk. Je wordt dan zo in een traject gezet met iemand anders maar als je niet echt super sociaal bent, dan is dat even een kleine drempe I om je daarover

Aan de deelnemers die sociale angst en onzekerheid ervoeren voor de start van het project, werd steeds gevraagd wat de organisatie heeft gedaan om deze gevoelens weg te werken. De meeste deelnemers die deze gevoelens ervoeren, gaven aan dat het intakegesprek en het kennismakingsgesprek met de buddy een belangrijke rol speelde om deze gevoelens te overwinnen omdat vzw ArmenTeKort als organisatie dan een gezicht kreeg en ze visueel konden zien wie hun buddy ging worden.

t onwetende, je weet niet wie je voor u krijgt en daar bood de organisatie dan wel veel ondersteuning in, door dat te organiseren aan een bureau, dus dat ze u niet direct vrij lieten met iemand dat vond ik wel heel belangrijk. Dat je niet zo direct overgel

(R3)

Een deelnemer gaf ook aan dat een vriendin onzekerheid ervoerde omwille van de definiëring van de doelgroep op de website. Deze persoon wist niet of ze wel terecht kon bij vzw ArmenTeKort omdat ze niet kon inschatten of ze wel, of niet in kansarmoede leefde.

bedoelden.

Zij dacht dat ze niet in kansarmoede leefde omdat ze toch nog iets had, terwijl zij eigenlijk

wel onder die definitie valt. Ik denk dat het ook goed is als ze die definitie wat beter uitleggen

1.1.4 Beperkte doelmatigheid

De meeste deelnemers gaven aan dat er geen specifieke doelen werden afgesproken met vzw ArmenTeKort en dat ze vrijheid kregen om zelf te beslissen hoe ze de buddyrelatie wilden aanpakken. Hoewel de meeste deelnemers het goed vonden dat er geen doelen gesteld werden, gaven de deelnemers die hun buddy te weinig zagen aan dat het voor hun handig geweest zou zijn als vzw ArmenTeKort richtlijnen opgesteld zou hebben met betrekking tot het aantal minimum contacten die er zouden moeten zijn.

Daarnaast gaf een grote meerderheid van de deelnemers aan dat ze het handig zouden vinden als er ook een face-to-face tussentijdse evaluatie zou zijn. Sommige deelnemers vonden het namelijk een drempel om bepaalde moeilijkheden zoals het te weinig zien van hun buddy, rechtstreeks te bespreken met hun buddy en gaven aan dat een tussentijdse evaluatie met de organisatie en hun buddy mogelijkheden zou kunnen bieden om deze moeilijkheden te bespreken. Naast een tussentijdse evaluatie, zouden sommige deelnemers het ook fijn vinden als vzw ArmenTeKort vaker contact met hun opnam om het verloop van de buddyrelatie te bespreken.

*wat we ervan vonden en wat we
meer hadden gewild, misschien als ik een jaar geleden had kunnen praten, dat ik gezegd had*

(R15)

1.2 Facilitatoren

Vervolgens worden de meest voorkomende facilitatoren beschreven. De voornaamste facilitatoren die hier aan bod kwamen waren autonomie bij de keuze voor een buddy, aanwezigheid van een vertrouwensrelatie met de buddy en begrijpbaarheid van de organisatie. Daarnaast waren geïnteresseerd zijn, sociaal geëngageerd zijn, humor en inlevingsvermogen de meest genoemde positieve buddy eigenschappen.

1.2.1 Autonomie

Alle deelnemers gaven aan dat vrijheid bij de keuze voor een buddy een grote meerwaarde is van het buddyproject. Deelnemers kregen steeds de vrijheid van de organisatie om zelf een buddy te kiezen en het buddyschap te beëindigen als er geen klik was. Als er uiteindelijk een buddy gevonden werd voor de deelnemers, kregen ze de kans om deze persoon beter te leren kennen tijdens een kennismakingsgesprek. Tijdens het kennismakingsgesprek kregen de deelnemers ook steeds de keuze om kennis te maken onder begeleiding van vzw ArmenTeKort of op zelfstandige basis. Sommige deelnemers gaven aan dat ze het een meerwaarde vonden om kennis te maken met een

buddy onder begeleiding van vzw ArmenTeKort omdat dat hielp om het gesprek op gang te brengen en omdat ze dan ook rechtstreeks konden aangeven als ze de buddyrelatie met die persoon zagen zitten of niet.

van ArmenTeKort bij om elkaar voor te stellen en na een half uurtje is die dan weggegaan en hebben we elkaar leren kennen. Ik vond dat wel goed eigenlijk want stel dat het niks zou zijn, dan kon ik nog tegen die persoon zeggen dat het niks voor mij was en
(R13)

Een grote meerderheid van de deelnemers ervaarde het geven van ongevraagd advies en praktische hulp door hun buddy niet als een verlies van zelfstandigheid. Veel deelnemers vonden het net een meerwaarde als hun buddy advies gaf omdat dit vaak hielp om een bepaalde situatie aan te pakken. Dit was vooral het geval bij deelnemers die niet in België zijn geboren en daardoor de landstalen onvoldoende machtig waren omdat de taalbarrière vaak zorgde voor problemen met betrekking tot begrijpbaarheid van administratieve documenten en het aanbod van hulpverlenende organisaties. De meeste deelnemers vonden het wel belangrijk dat advies vrijblijvend bleef en dat er niet aangedrongen werd om advies op te volgen zodat de deelnemers toch nog ruimte kregen om zelfstandig beslissingen te kunnen nemen. Sommige deelnemers wensten zelfs meer praktische hulp en advies van hun buddy omdat ze via de buddywerking tips hoopten te krijgen om uit armoede te geraken. Slechts een deelnemer ervaarde het geven van praktische hulp en advies als een drempel om een vriendschapsrelatie uit te bouwen omdat de buddyrelatie daardoor meer een hulpverlenende functie kreeg in plaats van een vriendschapsfunctie.

gewoon ziek van als het gaat over armoede want ik ben er tot nu toe nog nooit uitgeraakt en dat steekt mij tegen. Geef mij tenminste wat hendels dat ik daar uit raak in plaats van altijd te babbelen over dit of dat. Geeft eens wat daadkrachtige tips waardoor je vooruit gaat
(R3)

bijvoorbeeld ook bezig met een opleiding en ik ben daar op eigen initiatief mee gestopt en dan heeft zij ook contact gehad met mijn coördinator. Zij had liever dat ik die opleiding toch bleef verder doen maar ze begreep wel waarom ik stopte. Ze heeft nooit aangedrongen om
(R4)

Geen enkele deelnemer ervaarde het gearrangeerde karakter van de buddywerking als een drempel maar eerder als een kans om hun netwerk te versterken. Veel deelnemers leefden geïsoleerd voor het buddytraject en zien het gearrangeerde karakter daarom eerder als een kans om deze situatie te doorbreken. Ondanks het feit dat sommige buddytrajecten niet hebben geleid tot een duurzame vriendschap, gaven alle deelnemers wel aan dat ze vonden dat het project de mogelijkheid heeft om duurzame vriendschappen te laten ontstaan.

*wel dat je via ArmenTeKort, een echte vriendschap kon opbouwen
maar dat moet natuurlijk wel van twee kanten komen maar als ik dat dan bekijk bij mijn
vriendin dan geloof ik daar wel echt in dat je met mensen een echte vriendschap kan*

1.2.2 Begrijpbaarheid

Alle deelnemers gaven aan dat ze zich voldoende geïnformeerd voelden over de werking van het buddytraject alvorens ze de buddyrelatie aangingen. Slechts een deelnemer is niet op doorverwijzing in aanraking gekomen met vzw ArmenTeKort. De andere deelnemers zijn in aanraking gekomen met vzw ArmenTeKort op doorverwijzing van mensen die ervaring hadden met het project of door advies van hulpverlenende organisaties zoals thuisbegeleiding of een contactpersoon van het OCMW. Door het feit dat de meeste deelnemers op doorverwijzing terecht kwamen bij vzw ArmenTeKort, hadden ze al een goed beeld over wat de werking precies ging inhouden. De deelnemers hadden dan al een korte uitleg gekregen over vzw ArmenTeKort door de doorverwijzer. Dit werd duidelijk nadat er aan de deelnemers gevraagd werd naar hun verwachtingen over het buddyproject. Alle deelnemers hadden realistische verwachtingen, ook de deelnemers die het buddyproject niet volledig doorlopen hebben. Daarnaast zorgde het intakegesprek bij vzw ArmenTeKort en het kennismakingsgesprek ook voor extra duidelijkheid.

*een vriend, die was buddy bij armentekort en die vertelde daarover en dat leek wel iets
voor mij*

*hoogte als u staat en dat is tijdens dat kennismakingsgesprek ook gezegd, dat er geen
machtspositie is en het niet de bedoeling is dat de buddy als hulpverlener gaat helpen. Dat*

Sommige deelnemers voelden zich ook voldoende geïnformeerd door de vragenlijsten over de inhoud van het buddyproject. Echter een deelnemer gaf aan dat de vragenlijsten te lang waren, waardoor deze niet volledig werden ingevuld. Andere deelnemers gaven aan dat de vragenlijsten te oppervlakkig waren en dat ze dat liever invulden in de vorm van een gesprek met iemand van vzw ArmenTeKort

*je krijgt wel
informatie maar op dat moment zelf wordt dat misschien niet diepgaand genoeg besproken.
Ze geven die informatie wel maar dat gebeurt op een bepaald tempo waarop er niet veel is
blijven plakken. Ik denk dat het wel kan helpen als dat in een gespreksvorm gebeurt en niet
(R8)*

1.2.3 Selectiekenmerken van de kansrijke vrijwilliger

Van de deelnemers die het buddyproject niet volledig doorlopen hebben, gaf een deelnemer aan dat dat kwam omdat haar buddy zelf in een onstabiele situatie zat. Alle andere deelnemers hebben een buddy gehad die zelf een stabiele situatie had. Zij gaven aan dat dat helpend was omdat hun eigen leven vaak onstabiel was en ze daar bijgevolg uit konden leren.

Geïnteresseerd zijn, sociaal geëngageerd zijn, humor en inlevingsvermogen zijn de eigenschappen die die het vaakst aangehaald werden door de deelnemers als het ging over positieve buddy eigenschappen. Sociaal geëngageerd zijn werd door de meeste deelnemers beschreven als initiatief nemen om mensen uit hun huis te krijgen om activiteiten te gaan doen. De meeste deelnemers leefden geïsoleerd voor het buddyproject en gaven aan dat ze het belangrijk vonden dat hun buddy initiatief nam om buitenactiviteiten te gaan doen zoals wandelen of op café gaan omdat ze door hun situatie van sociale isolatie vaak minder geneigd waren om deze dingen uit zichzelf te gaan doen.

netwerk te verbreden en terug contacten te leggen want dat is echt wat een mens nodig

De meeste deelnemers vonden het ook heel belangrijk dat hun buddy beschikte over inlevingsvermogen om situaties te bekijken door de bril van mensen in kansarmoede. Vaak waren er veel verschillen tussen kansarme buddy's en kansrijke buddy's maar ondanks deze verschillen gaf een grote meerderheid van de deelnemers aan dat hun buddy over voldoende inlevingsvermogen beschikte. Slechts een deelnemer, die het buddyproject niet volledig doorlopen heeft, gaf aan dat een gebrek aan inlevingsvermogen de oorzaak was waarom het buddyproject werd beëindigd.

bij een buddy.

Humor werd door sommige deelnemers aangehaald als een eigenschap die ze heel fijn vonden bij hun buddy omdat humor ervoor kon zorgen dat de aandacht weggeleid werd van negatieve emoties. Slechts een deelnemer haalde aan dat de humor een storende factor was omdat de deelnemer in kwestie daarom niet het gevoel kreeg dat problemen serieus genomen werden.

an een serieus

Tot slot werd het tonen van interesse ook door een groot deel van de deelnemers aangehaald als een belangrijke eigenschap van hun buddy. Sommige deelnemers vonden het fijn als hun buddy interesse toonde in hoe hun dag was geweest omdat ze daar ook mee toonden dat ze bereikbaar waren. Voor sommige deelnemers nam het tonen van interesse ook een stukje onzekerheid weg omdat ze via die manier bevestiging kregen dat ze de buddyrelatie positief vonden.

eens een bericht sturen of ze het leuk vond en eens een foto van ons maken. Van die
(R6)

1.2.4 Vertrouwensrelatie

De meeste deelnemers gaven aan dat het in de beginperiode van het buddyproject moeilijk was om hun buddy te vertrouwen. Vertrouwen in hun buddy groeide door veel af te spreken en de buddy beter te leren kennen. Openheid was volgens een grote meerderheid van de deelnemers de belangrijkste facilitator om vertrouwen op te bouwen. Sommige deelnemers vonden dat ze geen vertrouwensrelatie met hun buddy konden opbouwen omdat er geen sprake was van wederkerige openheid. Deze deelnemers hadden vaak het gevoel dat ze altijd over zichzelf moesten spreken maar

nooit iets persoonlijk konden terugvragen aan hun buddy. Tijdens gesprekken kwamen er vaak emotionele thema's aan bod en de meeste deelnemers gaven aan dat ze het helpend vonden als hun buddy dan ook zijn/haar eigen kwetsbaarheid toonde.

mijn buddy deelde ook wel een stuk haar leven en dat is wel heel fijn, die liet zich kennen
(R4)

Hoewel sommige deelnemers het belangrijk vonden om open te praten over hun problemen, gaven sommige deelnemers ook aan dat ze het niet graag over hun persoonlijke problemen hadden. Deze deelnemers apprecieerden het vooral als hun buddy meer focuste op krachten en sterktes omdat dat bijdroeg aan een positiever zelfbeeld. Daarnaast werd het door sommige deelnemers ook geapprecieerd als ze van hun buddy de vrijheid kregen om zelf over hun problemen te praten zonder dat daar specifiek naar gevraagd werd.

mensen motiveren door bijvoorbeeld te zeggen dat ze goed bezig zijn en zelf voor te stellen
(R14)

Deel 4: Discussie en conclusie

Dit deel bestaat uit vijf onderdelen namelijk de bespreking van de resultaten, de beperkingen van het eigen onderzoek, onderzoeksaanbevelingen, praktische en beleidsaanbevelingen en een afsluitende conclusie.

1 Bespreking

Het doel van deze thesis is om een antwoord te formuleren op de onderzoeksvraag: hoe ervaren mensen in kansarmoede het buddyproject van vzw ArmenTeKort. Om deze ervaringen verder in kaart te brengen werd er gekozen om de focus te leggen op drempels en facilitatoren die werden ervaren door kansarme vrijwilligers die het buddyproject volledig doorlopen hebben en kansarme vrijwilligers die het buddyproject niet volledig doorlopen hebben. De eventuele verschillen en gelijkenissen tussen deze twee doelgroepen worden doorheen de teksten besproken maar worden in dit deel niet als aparte onderzoeksvragen behandeld.

De eerste onderzoeksvraag peilt naar welke drempels kansarme vrijwilligers ervaren bij het buddyproject van vzw ArmenTeKort. Uit onderzoek van Uytterlinde, Lub, de Groot & Sprinkhuizen (2009) is gebleken dat er pas positieve resultaten gerealiseerd kunnen worden op sociaal en emotioneel kapitaal als de mentoringrelatie langer dan één jaar duurt (Uytterlinde, Lub, de Groot, & Sprinkhuizen, 2009). Uit de resultaten blijkt dat de meeste deelnemers vonden dat de duurtijd van het buddyproject (twee jaar) lang genoeg was om een vertrouwensrelatie met hun buddy op te bouwen. Slechts enkele deelnemers vonden twee jaar niet lang genoeg maar dat waren de deelnemers die hun buddy nauwelijks konden zien door covid-19. Toch blijkt ook uit de resultaten dat de beperkte duur van het buddyproject ervoor kan zorgen dat de partijen na afloop van het project minder contact hebben met elkaar omdat de vzw als tussenpersoon wegvalt. Kostet et al., (2018) bevestigen dat dit een nadeel kan zijn. Volgens hen komt het duurzame karakter van buddyprojecten in gevaar door er een bepaalde duur op te plakken omdat mensen zowel tijdens het project als na het project kunnen afhaken (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018). Ondanks het feit dat de meeste deelnemers het buddyproject van twee jaar volledig doorlopen hebben, blikken deze deelnemers ook niet allemaal positief terug op het buddyproject. De beperkte frequentie van het contact met de buddy werd namelijk door de deelnemers die het buddyproject volledig hebben doorlopen, bestempeld als de voornaamste drempel tijdens het buddyproject. Daarnaast blijkt de beperkte frequentie van het contact met de buddy ook de belangrijkste reden te zijn waarom buddyprojecten vroegtijdig beëindigd werden. De literatuur bevestigt dat de continuïteit van de relatie belangrijk is omdat kwetsbare mensen vaak al veel ervaring hebben met gebroken relaties. Voldoende aanwezigheid en engagement van de vrijwilliger is daarom ook essentieel om een vertrouwensrelatie op te bouwen en nieuwe gebroken relaties te voorkomen (Vlaanderenvrijwilligt, 2015).

Uit de resultaten blijkt verder dat de meeste deelnemers het goed vonden dat vzw ArmenTeKort geen specifieke doelen voorop stelde tijdens het buddytraject. Toch blijkt ook dat de deelnemers die de beperkte frequentie van het contact met hun buddy als een drempel ervaren, graag meer

richtlijnen hadden gekregen over het aantal minimum contacten. Daarnaast haalden de meeste deelnemers aan dat ze een face-to-face tussentijdse evaluatie gebruikelijk zouden vinden om eventuele problemen, zoals de beperkte frequentie van het contact te bespreken met hun buddy. Van den Tier & Potting (2015) beamen dat de doelmatigheid van een buddyproject een belangrijke succesfactor kan zijn. Dekker et al. (2013) gaan hierop verder en halen aan dat tussentijdse evaluaties, de doelmatigheid van duo-projecten kunnen bewaken.

Een effectieve 'match' tussen de kansarme vrijwilliger en de buddy levert volgens Van der Tier & Potting (2015) een zeer belangrijke bijdrage aan het succes van duo-projecten. De resultaten bevestigen dat een verkeerde match, een belangrijke drempel vormde voor het volledig doorlopen van het buddyproject. Volgens de resultaten is het goed dat er een verschil bestaat tussen beide partijen in de buddyrelatie op vlak van sociaal-economische status omdat de deelnemers daardoor bekend werden met een wereld die voor hen nog onbekend was. De voordelen van een heterogene koppeling op basis van sociaal-economische status worden ook besproken in het onderzoek van Kostet et al. (2018). Toch blijkt uit de resultaten dat het verschil tussen de kansarme vrijwilliger en de buddy niet te groot mag zijn. Vooral leeftijdsverschillen speelden een belangrijke rol, zowel bij deelnemers die het buddytraject volledig doorlopen hebben, als bij deelnemers die het buddytraject niet volledig doorlopen hebben. Een oudere buddy werd door de deelnemers eerder bestempeld als een facilitator omdat hun levenservaring helpend was en ze zich ook beter begrepen voelden. Een jongere buddy, die zich in een andere levensfase bevindt, werd eerder als een drempel gezien omdat ze door hun gebrek aan levenservaring ook weinig levensadvies konden geven. Leeftijdsverschillen mochten er ook niet voor zorgen dat bepaalde activiteiten zoals wandelen en sporten niet meer gedaan konden worden omdat uit de resultaten blijkt dat gemeenschappelijke interesses op vlak van activiteiten een belangrijke facilitator is. Daarnaast lijken gemeenschappelijkheden op vlak van geslacht en het hebben van kinderen ook een positieve rol te spelen. Deze bevindingen liggen niet geheel in lijn met onderzoek van Deng et al. (2022) die aangeven dat gelijkenissen op vlak van interesses, normen en persoonlijke waarden een belangrijker rol spelen dan gelijkenissen die zichtbaar zijn zoals geslacht en etniciteit en gelijkenissen op vlak van levenservaring.

De tweede onderzoeksvraag peilt naar welke facilitatoren kansarme vrijwilligers ervaaarden bij het buddyproject van vzw ArmenTeKort. In het onderzoek van Kostet et al. (2018) wordt het geven van ongevraagd advies door de kansrijke vrijwilliger aan de kansarme vrijwilliger eerder als drempel gezien. De resultaten uit deze thesis tonen echter aan dat veel deelnemers het geven van ongevraagd advies niet zien als een verlies van autonomie maar eerder als een kans om bij te leren van hun buddy. Het geven van ongevraagd advies werd vooral geapprecieerd door de deelnemers die niet in België zijn geboren en daardoor de landstalen onvoldoende machtig waren. Hierdoor werden ze geholpen bij het begrijpen van administratieve documenten en het aanbod van hulpverlenende organisaties. Het advies mag dan wel niet zodanig zijn dat de vriendschapsrelatie verschuift naar een hulpverlenende relatie. Daarnaast moet het advies volgens de meeste deelnemers ook vrijblijvend zijn om geen afbreuk te doen aan de zelfstandigheid van de deelnemers. De literatuur lijkt dit te bevestigen. Mensen in armoede komen snel in afhankelijkheidsposities terecht en daarom is het belangrijk om in te zetten op het zelfstandig nemen van beslissingen binnen netwerkversterkende projecten om deze afhankelijkheidsposities daar ook te vermijden (Spiesschaert, 2005; Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2016). Daarnaast blijkt uit

de resultaten dat het gearrangeerde karakter van de buddywerking door de meeste deelnemers ook niet als een drempel wordt beschouwd. Deze bevinding is in strijd met de bevinding van Kostet et al. (2018), die het gearrangeerd karakter van de buddywerking eerder beschreven als een drempel van het buddyproject. Volgens Driessens en Van Regenmortel (2006) krijgen mensen in armoede doorgaans minder kansen om duurzame relaties aan te gaan en te onderhouden (Driessens & Van Regenmortel, 2006). Daarom zou een mogelijke verklaring kunnen zijn dat mensen in armoede het gearrangeerd karakter van de buddywerking minder zien als een drempel maar meer als een mogelijkheid om hun netwerk te versterken.

Verder vonden de meeste deelnemers de persoonlijkheid van hun buddy ook een belangrijke facilitator. Sociaal geëngageerd zijn, geïnteresseerd zijn, humor en inlevingsvermogen werden door zowel de deelnemers die het buddyproject volledig doorlopen hebben als de deelnemers die dat niet hebben gedaan, het vaakst benoemd als belangrijkste buddy eigenschappen. Eerder onderzoek bewijst ook dat inlevingsvermogen en interesse tonen belangrijke eigenschappen zijn van de kansrijke vrijwilliger omdat deze eigenschappen ervoor kunnen zorgen dat mensen in kansarmoede zich beter begrepen voelen (Kostet, Nys, Verhaegen, & Van Puyenbroeck, 2018). Volgens Driessens & Van Regenmortel (2006) draagt humor bij aan het verhogen van de veerkracht van mensen in armoede omdat het kan helpen bij het relativeren van hun problemen. Tot slot gaven alle deelnemers aan dat sociale isolatie de hoofdreden was waarom ze het buddyschap zijn aangegaan. Deze resultaten suggereren dat de deelnemers sociaal engagement bij hun buddy belangrijk vonden omdat ze op die manier gestimuleerd werden om activiteiten te doen die ze anders niet zouden doen door hun sociaal geïsoleerde situatie.

2 Beperkingen van het eigen onderzoek

Een eerste beperking heeft te maken met de dataverzamelmethode. De deelnemers kregen steeds de keuze voor een face-to-face interview of een online interview. Hoewel covid-19 tijdens de dataverzameling toeliet dat de deelnemers bezocht mochten worden voor een face-to-face interview, kozen de meeste deelnemers toch voor een online-interview uit angst om besmet te raken met covid-19. Hoewel er ook verschillende voordelen verbonden zijn aan deze manier van interviewen, kunnen er ook enkele nadelen zijn. Bryman (2016) bespreekt dat er bij online interviews steeds een risico bestaat dat er internetproblemen kunnen optreden waardoor de 'flow' van het interview verstoord wordt en de algemene kwaliteit van het interview afneemt. Daarnaast kan lichaamstaal ook minder goed geobserveerd worden tijdens online interviews. Het kan belangrijk zijn om lichaamstaal te observeren tijdens interviews om gevoelens van ongemak of verwardheid beter te kunnen detecteren (Bryman, 2016). Tijdens enkele interviews was er sprake van internetproblemen waardoor sommige vragen opnieuw gesteld moesten worden en de deelnemers onderbroken werden in hun antwoorden. Daarnaast speelden omgevingsgeluiden tijdens bepaalde interviews ook een verstorende rol. Sommige deelnemers zaten bijvoorbeeld buiten waardoor de wind zorgde voor ruis terwijl andere deelnemers soms onderbroken werden door hun kinderen.

Een andere beperking heeft te maken met de retrospectieve manier van interviewen. De deelnemers blikten tijdens de interviews terug op hun ervaringen met het buddyproject van vzw ArmenTeKort. Deze manier van interviewen kan als nadeel hebben dat de ervaringen van mensen in het heden een

invloed kunnen hebben op de manier waarop mensen terugdenken aan het verleden. Hierdoor zou het kunnen dat antwoorden op vragen over het verleden, worden beïnvloed door hoe de deelnemers nu naar het leven kijken (Baarda, Van der Hulst, & De goede, 2012). Daarnaast was het voor veel deelnemers moeilijk om te denken aan de drempels en facilitatoren die ze ervoeren voor de start van het buddyproject omdat dit voor de meeste deelnemers al meer dan twee jaar geleden was. De antwoorden op de vragen over het begin van het buddyproject bleven bijgevolg beperkt.

De laatste beperking heeft te maken met het vertrouwelijk behandelen van de gegevens. Alle deelnemers hebben deelgenomen aan het buddyproject van vzw ArmenTeKort. Daarnaast werd een groot deel van de respondenten eerst door vzw ArmenTeKort gecontacteerd met de vraag of ze interesse hadden om te participeren aan het onderzoek. Door de deelnemers op deze manier te verwerven was de kans ook groter dat informatie uit bepaalde quotes herkend kon worden door werknemers van vzw ArmenTeKort. Om dit probleem te voorkomen werd er extra aandacht besteed aan het selecteren van quotes die de vertrouwelijkheid van de deelnemers ook garandeert ten aanzien van het personeel van vzw ArmenTekort. Hierdoor moesten enkele betekenisvolle quotes weggelaten worden.

3 Aanbevelingen voor verder onderzoek

Dit onderzoek toont aan dat beperkte fysieke contacten tussen de kansrijke vrijwilliger en de kansarme vrijwilliger als een belangrijke drempel van het buddyproject werd ervaren. Alle deelnemers zijn echter een buddytraject aangegaan tijdens de covid-19 periode en gaven tijdens de interviews ook aan dat covid-19 een grote invloed heeft gehad op het aantal fysieke contacten dat ze hadden met hun buddy. De verstoring van covid-19 heeft bijgevolg een invloed gehad op een van de belangrijkste resultaten uit deze studie. Het is dan ook nuttig om dit onderzoek in de toekomst over te doen als covid-19 geen invloed meer heeft op het aantal fysieke afspraken tussen beide partijen. Op deze manier zou er onderzocht kunnen worden in hoeverre de beperkte frequentie van het contact dan nog als drempel van het buddyproject wordt ervaren.

Om meer gedetailleerde informatie te bekomen over de drempels en facilitatoren die kansarme vrijwilligers ervoeren voor de start van het buddyproject, zou het een mogelijkheid kunnen zijn om ook mensen te betrekken bij het onderzoek die, na in aanraking te zijn gekomen met het buddyproject van vzw ArmenTeKort, besloten hebben om niet deel te nemen aan het project. Deelnemers die het buddytraject bij vzw ArmenTeKort volledig doorlopen hebben moeten minstens twee jaar terugdenken om een antwoord op deze vraag te formuleren terwijl dat niet noodzakelijk is bij mensen die nooit gestart zijn. De nadelen die Baarda et al. (2012) formuleerde over de retrospectieve manier van interviewen kunnen op deze manier vermeden worden.

Tot slot kunnen de drempels en facilitatoren die naar boven kwamen in dit onderzoek, in vervolgonderzoek ook apart onderzocht worden om meer gedetailleerde kennis te vergaren. Van der Tier & Potting (2015) wezen in hun onderzoek al op het belang van een 'effectieve' match (koppeling) voor het succes van buddyprojecten. Dit onderzoek bevestigt dat het succes van het buddyproject van vzw ArmenTeKort in gevaar komt indien de 'matching' gebaseerd is op te grote verschillen tussen de kansarme vrijwilliger en de kansrijke vrijwilliger. Er werden ook enkele belangrijke verschillen en

gelijkenissen besproken maar vervolgonderzoek naar de beste manier om kansarme vrijwilligers en kansrijke vrijwilligers te matchen zou nog meer gedetailleerde informatie kunnen opleveren.

4 Praktische en beleidsaanbevelingen

Het tussentijds onderzoeksverslag over duo-werkingen in Vlaanderen beschrijft dat het belangrijk is om kandidaat-vrijwilligers de kans te bieden om uitgebreid na te denken over hun kandidaatstelling als kansrijke vrijwilliger om te vermijden dat ze afhaken tijdens de buddyrelatie. Dit kan men doen door de verwachtingen te verduidelijken die aan een vrijwilliger gesteld worden in combinatie met het bieden van een intensieve opleiding (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2016). Vzw ArmenTeKort biedt een opleiding aan om kansrijke buddy te kunnen worden. Deze opleiding bestaat uit vier fases. In de eerste fase wordt er hoofdzakelijk ingezet op het verkrijgen van inzicht in de leefwereld van mensen in kansarmoede. In de tweede fase wordt er gefocust op het opbouwen van een relatie met de persoon in kansarmoede. In de derde fase leren de vrijwilligers om krachtgericht te werken en in de laatste fase worden er enkele praktijksessies georganiseerd waarbij de vrijwilligers hun aangeleerde vaardigheden kunnen oefenen met een acteur (vzw ArmenTeKort, sd). De resultaten uit deze studie kunnen nieuwe inzichten bieden over kansarme vrijwilligers die helpend kunnen zijn voor deze opleiding. Het belang van voldoende afspreken met hun buddy voor het verkrijgen van een vertrouwensrelatie kan aangehaald worden tijdens de tweede fase van de opleiding. Daarnaast kan in deze fase ook het belang van initiatief nemen om activiteiten te doen (sociaal engagement), wederkerige openheid en humor aangehaald worden. Tot slot kan het ook belangrijk zijn om tijdens de derde fase van deze opleiding aan te geven dat advies geven toegelaten is maar dat het vrijblijvend moet zijn en dat het niet mag leiden tot het ontstaan van een hulpverlenende relatie.

Uit de literatuur blijkt dat het belangrijk is om de doelmatigheid van duo-projecten te bewaken (Van der Tier & Potting, 2015). De resultaten lijken dit in eerste instantie deels tegen te spreken omdat de meeste deelnemers aangaven dat ze het goed vonden dat vzw ArmenTeKort geen specifieke doelen stelde voor de buddyrelatie. Toch bleek ook dat sommige deelnemers graag meer richtlijnen wilden over het aantal minimum contacten met hun buddy. Daarnaast wensten sommige deelnemers ook vaker gecontacteerd te worden door vzw ArmenTeKort en bleek ook dat het een meerwaarde zou kunnen zijn om een face-to-face tussentijdse evaluatie te organiseren waarbij moeilijkheden in de buddyrelatie samen met de vzw ArmenTeKort en de kansrijke vrijwilliger besproken konden worden. De meerwaarde van een tussentijdse evaluatie voor duo-projecten wordt ook besproken door Dekker et al. (2013). Om de doelmatigheid van het buddyproject te bewaken kan vzw ArmenTeKort bijgevolg meer gebruik maken van face-to-face tussentijdse evaluaties, meer richtlijnen stellen met betrekking tot het aantal minimum contacten die er moeten zijn en vaker contact opnemen met de kansarme vrijwilligers om het verloop van de buddyrelatie beter op te volgen.

5 Conclusie

Het aantal duo-werkingen in Vlaanderen is sterk gestegen door de verschuiving van een verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving in België. Ondanks deze stijging is er nog maar weinig wetenschappelijk onderbouwd onderzoek verricht naar dit werkmodel voor persoonlijke netwerkversterking (Van Robbaeys & Lyssens-Danneboom, 2016). Toch staat het vast dat duo-projecten verschillende opbrengsten met zich mee kunnen brengen voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie (Van der Tier & Potting, 2015). Het doel van deze thesis is om in te spelen op dit gebrek aan onderzoek in Vlaanderen door de ervaringen van mensen in kansarmoede met het buddyproject van vzw ArmenTeKort in kaart te brengen. Om deze ervaringen in kaart te brengen werd er gevraagd naar de drempels en facilitatoren die kansarme vrijwilligers ervaren over het buddyproject van vzw ArmenTeKort.

Uit de resultaten blijkt dat de beperkte frequentie van de fysieke contacten met hun buddy een belangrijke drempel vormde voor de deelnemers die het buddyproject volledig doorlopen hebben. Deelnemers die het buddyproject niet volledig doorlopen hebben gaven aan dat de beperkte frequentie van fysieke contacten met hun buddy een belangrijke reden was om het buddyproject vroegtijdig te beëindigen. Daarnaast blijken grote verschillen op vlak van leeftijd en gemeenschappelijke interesses bij de koppeling tussen kansarme, en kansrijke vrijwilligers ook een belangrijke drempel te zijn. Levenservaring wordt eerder als een facilitator bestempeld terwijl een gebrek hieraan eerder een belangrijke drempel lijkt te zijn. Verder blijkt het een belangrijke facilitator als de kansrijke buddy initiatief neemt om bepaalde activiteiten te doen, humoristisch is, inlevingsvermogen heeft en interesse toont. Tot slot wordt autonomie bij het kiezen van de buddy ook bestempeld een belangrijke facilitator. Het gearrangeerde karakter van het buddyproject en het geven van ongevraagd advies wordt niet ervaren als een verlies van autonomie maar eerder als een kans om hun netwerk te versterken en bij te leren van hun buddy.

Verder onderzoek naar dit onderwerp bij kansarme vrijwilligers die, na in aanraking te zijn gekomen met het buddyproject van vzw ArmenTeKort, beslist hebben om niet deel te nemen aan het buddyproject, kan een meerwaarde zijn om een meer gedetailleerd overzicht te krijgen over de drempels en facilitatoren die kansarme vrijwilligers ervaren voor de start van het buddyproject. Op deze manier kunnen ook de nadelen gepaard met de retroactieve manier van interviewen worden vermeden. Deze thesis wil een bijdrage leveren aan de verdere professionalisering van het buddyproject van vzw ArmenTeKort door de belangrijkste drempels en facilitatoren aan te kaarten. Deze inzichten kunnen gebruikt worden in de opleiding die vzw ArmenTeKort aanbiedt voor kansrijke vrijwilligers om zo te vermijden dat deze drempels in toekomstige buddyrelaties terug voorkomen.

Referentielijst

- Baarda, B., Fisher, T., Julsing, M., Peters, V., Van der velden, T., & De goede, M. (2013). *Basisboek kwalitatief onderzoek: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Noordhoff uitgevers .
- Baarda, B., Van der Hulst, M., & De goede, M. (2012). *Basisboek interviewen* . Groningen : Noordhoff Uitgevers .
- Bouverne-De Bie, M. (2003). Een rechtenbenadering als referentiekader. In M. Bouverne-De Bie, A. Claeys, A. De Cock, & J. Vanhee, *Armoede en participatie* (pp. 3-61). Gent: Academia press.
- Bryman, A. (2016). *social research methods* . Oxford: Oxford university press.
- Burrage, J., & Demi, A. (2003). Buddy programs for people infected with HIV. *J Assoc Nurses AIDS care* 14(1), 52-62.
- de Hooge, I., Zeelenberg, M., & Breugelmans, S. (2010). Restore and protect motivations following shame. *Cognition and emotion*, 24(1), 111-127.
- Dekker, F., Van Straaten, R., & El Kaddouri, I. (2013). *Maatjes Gezocht. De impact van maatjeswerk en de campagne van het Oranjefonds* . Utrecht: Verwey-Jonker instituut .
- Deng, C., Gulseren, D., & Turner, N. (2022). How to match mentors and protégés for succesful mentorship programs: A review of the evidence and recommendations for practitioners . *Leadership & Organisation Development Journal*.
- Depauw, J., & Driessens, K. (2017). Taking the measure: a participatory approach to measuring and monitoring psychological empowerment in social work practices . *European Journal of social work* 20(4), 522-535.
- Driessens, K., & Van Regenmortel, T. (2006). *Bind-Kracht in armoede* . Leuven: Lannoo.
- Eurostat. (2022, Juli 21). *Inability to make ends meet-EU-SILK survey*. Opgehaald van Eurostat.ec.europa.eu:
https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_mdcs09&lang=en
- Eurostat. (2022, Juli 21). *Persons at risk of poverty or social exclusion by age and sex*. Opgehaald van Europa.eu:
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps01n/default/table?lang=en

- Geerts, A., Dierckx, D., & Vandevoort, L. (2012). *Elk kind telt. Informatie en inspiratie voor lokale actoren in hun strijd tegen armoede*. Brussel: Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.
- Haeck, B. (2022, Maart 29). Overheid kreeg armoede omlaag tijdens de corona pandemie. *De tijd*.
- Hagenaars, A., & De Vos, K. (1988). The definition and measurement of poverty. *The journal of human resources*, 23(2), 211-221.
- Harrison, J. L., Montgomery, C. A., & Jeanty, W. P. (2019). A spatial, simultaneous model of social capital and poverty. *Journal of behavioural and experimental Economics*, 78, 183-192.
- Kind en Gezin. (2019). *Het kind in Vlaanderen*. Opgehaald van Kindengezin.be: <https://www.kindengezin.be/img/KIV2019.pdf>
- Kostet, I., Nys, K., Verhaegen, I., & Van Puyenbroeck, J. (2018). *Persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede*. Brussel: Kenniscentrum hoger instituut voor gezinswetenschappen.
- Kostet, I., Nys, K., Verhaegen, I., & Van Puyenbroeck, J. (2018). *Persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede. Een overzicht van werkmodellen en een sterkte-zwakke analyse door ervarings- en praktijkdeskundigen*. Brussel: Kenniscentrum Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen-Orthopedagogie (Odisee).
- Lin, N. (2001). *Social capital. A theory of social structure and action*. Cambridge: Cambridge university press.
- Lukasiewicz, K., Gopalan, P., Hawkins, R., Sensoy, B., Parker, G., & McKay, M. (2019). Getting by in New York City. Bonding, bridging and linking capital in poverty-impacted neighborhoods. *City and Community*, 18(1), 280-301.
- Narayan, D. (2002). *Empowerment and poverty reduction A Sourcebook*. Washington DC: The world bank.
- Roseland, M. (2000). Sustainable community development: integrating environmental, economic and social objectives. *Process in planning* 54(2), 73-132.
- Rutenfrans-Stupar, M., Van Regenmortel, T., & Schalk, R. (2019). How to enhance social participation and well being in (formerly) homeless clients: a structural equation modelling approach. *Social indicators research* 145(1), 329-348.
- Saracostti, M. (2007). Social capital as a strategy to overcome poverty in Latin America. *International social work* 50(4), 515-527.

- Spiesschaert, F. (2005). *Ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting. Een inleiding tot de methodiek*. Leuven : Acco.
- Statbel. (2021, Juni 15). *Risico op armoede of sociale uitsluiting*. Opgehaald van Statbel.fgov.be/nl: <https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/risico-op-armoede-sociale-uitsluiting#news>
- Statbel. (sd). *SILC definitions*. Opgehaald van Statbel.fgov.be/nl: <https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/plus>
- Statistiek Vlaanderen. (sd). *Metadata: Bevolking in subjectieve armoede*. Opgehaald van Vlaanderen.be: <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/inkomen-en-armoede/bevolking-in-subjectieve-armoede/metadata-bevolking-in-subjectieve-armoede>
- Steenssens, K., Maria Aguillar, L., Demeyer, B., & Fontaine, P. (2008). *Kinderen in armoede. Status quaestionis van het wetenschappelijk onderzoek voor België*. Brussel: POD maatschappelijke integratie .
- Szreter, S. (2002). The state of social capital: Bringing back in power, politics, and history. *Theory and Society*, 31(5), 573-621.
- Tiwari, S., Lane, M., & Alam, K. (2019). Do Social Networking Sites build and maintain social capital online in rural communities. *Journal of rural studies* vol 66, 1-32.
- Uyterlinde, M., Lub, V., de Groot, N., & Sprinkhuizen, A. (2009). *Meer dan een steuntje in de rug. Succesfactoren van coaching en mentoring onderzocht*. Utrecht: Movisie .
- Vaismorardi, M., Turunen, H., & Bondas, T. (2013). Content analysis and thematic analysis: implications for conducting a qualitative descriptive study . *Nursing and health sciences*, 15(3), 398-405.
- van der Horst, H., Pascucci, S., & Bol, W. (2014). The “dark side” of food banks? Exploring emotional responses of food bank receivers in the Netherlands . *Britisch Food Journal*, 116(9), 1506-1520.
- Van der Tier, M., & Potting, M. (2015). *Een maatje voor iedereen. Een wetenschappelijke basis onder de methode maatjesproject*.
- Van Robbaeys, B., & Lyssens-Danneboom, V. (2016). *Duo-werkingen in Vlaanderen*. Antwerpen: KDG expert.

- Van Robbaeys, B., & Lyssens-Danneboom, V. (2018). *Kwetsbaar Verbonden. De duomethodiek in Vlaanderen*. Leuven: Lannoo.
- Verschuere, B., & Heremans, K. (2020). armoedebeloid. In B. Verschuere, *Welzijn in Vlaanderen: Beleid, bestuurlijke organisatie en uitdagingen* (pp. 143-161). Brugge: Die Keure.
- Vlaanderenvrijwilligt. (2015). *Inschakelen van vrijwilligers om kwetsbare mensen te ondersteunen vergt het opzetten van een degelijk vrijwilligersbeleid*. Opgehaald van Vlaanderenvrijwilligt.be: <https://www.vlaanderenvrijwilligt.be/wp-content/uploads/2015/11/aandachtspunten.pdf>
- Vranken, J., Geldof, D., Van Menxel, G., & Van Ouytsel, J. (2001). *Jaarboek armoede en sociale uitsluiting*. Leuven: Acco.
- vzw ArmenTeKort. (sd). *Is een ArmenTeKort buddy iets voor mijn cliënt?: Wat zijn buddy's?* Opgehaald van ArmenTeKort.be: <https://www.armentekort.be/missie/>
- vzw ArmenTeKort. (sd). *Opleiding "meester in empowerment"*. Opgehaald van armentekort.be: <https://www.armentekort.be/buddy/opleiding/>
- Wilton, R. D. (2003). Poverty and Mental Health: A Qualitative Study of Residential Care Facility Tenants. *Community mental health journal* 39(2), 139-156.

Bijlagen

1 Bijlage 1: Interviewschema

Introductie

Nadruk op laagdrempeligheid en belang van hun rol in het onderzoek benadrukken

Goedemiddag (morgen),

Eerst en vooral wil ik je enorm bedanken om tijd vrij te maken op deze dag om mij te helpen. Ik ben Arno, zoals je wellicht al gehoord heb kom ik uit Limburg maar zelf studeer ik in Brussel. Van de school dienen wij een onderzoek uit te voeren en ik heb gekozen om dat bij vzw ArmenTeKort te doen. Het is vandaag de bedoeling dat we een gesprek met elkaar gaan voeren over jouw ervaringen met betrekking tot de buddywerking van vzw ArmenTeKort (eventueel nog kort toelichten wat het project is). In mijn onderzoek wil ik namelijk verschillende drempels en positieve punten die mensen ervaren over de buddywerking bevragen, zodat ik daar een overzicht van kan maken voor de organisatie. Ik wil graag benadrukken dat er absoluut geen goede of foute antwoorden zijn, het gaat om jouw mening en aarzel zeker niet om mij een vraag te stellen als er iets niet duidelijk is. Als het even te zwaar wordt, kan je dat gerust aangeven dan nemen we even een pauze of stoppen we het interview. Als het voor jou oke is, neem ik het gesprek op zodat ik jouw bewoordingen letterlijk kan overtypen. Het interview zal ongeveer één uur duren en de resultaten worden op een vertrouwelijke manier verwerkt. Dat wil zeggen dat de antwoorden met uiterste zorg worden behandeld en er geen persoonlijke informatie zoals je naam of adres genoemd worden aan derden. Daarnaast weet de vzw ook niet wie er deelneemt aan het gesprek en gevoelige informatie zal ook niet bij de vzw terecht komen.

.....Informed consent doornemen en laten tekenen....

Heeft u nog vragen?

Oriënterende vragen

- Wat is je naam ?
- Wat is je land van herkomst?
- Waar zijn je ouders geboren?
- Hoe oud ben je ?
- Wat is je burgerlijke staat?
- Geslacht (zelf invullen)
- Hoe ben je bij vzw ArmenTekort terecht gekomen ?

Midden

Doelgroep 1: Mensen in kansarmoede die het buddyproject volledig doorlopen hebben

Doelgroep 2: Mensen in kansarmoede die het buddyproject niet volledig doorlopen hebben

RQ1: Welke drempels ervaren mensen in kansarmoede die het buddyproject van vzw ArmenTeKort volledig doorlopen hebben ?

Startvragen

- Hoe verliep het buddyproject ?
- Wat waren je verwachtingen toen je met het project startte?

RQ3: " " "mensen in kansarmoede die beslist hebben om het buddyproject niet volledig te doorlopen.	<ul style="list-style-type: none"> • Waren er moeilijkheden/drempels die je tegenhielden om deel te nemen ? • Waren er soms momenten tijdens het project waarbij je dacht aan stoppen? (enkel RQ1) • Waarom besliste je om te stoppen met het buddyproject ? (indien de oorzaak ligt bij het buddyproject, hierop doorvragen) • Waren er momenten voordat je besliste om te stoppen met het project, waarbij je al dacht aan stoppen?
Autonomie en ongevraagd advies	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe zou je je relatie met de buddy beschrijven ? • Hoe zou je de rol van de buddy omschrijven? (adviserend of luisterend) • In hoeverre had je ruimte in relatie met de buddy om zelfstandig beslissingen te nemen ? • Is zelfstandigheid binnen het buddyproject belangrijk voor jou?
Tijd	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe is jouw buddyproject afgesloten? • Vond je dat je voldoende tijd hebt gehad om een waardevolle vriendschap met je buddy uit te bouwen? (Enkel RQ1) • Wat is voor jouw een ideaal moment om het buddyproject te beëindigen ?
Schaamte	<ul style="list-style-type: none"> • Welke gevoelens ervaarde je bij de start van het project? • Welke gevoelens ervaarde je voor de start van het project ? • Hoe reageerde je omgeving op je deelname aan het project? • In hoeverre spelen de oordelen van andere mensen mee in je beslissing om deel te nemen aan het project?
Administratieve drempels	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe verliep de inschrijving ? (moeilijkheden, onduidelijkheden, begrijpbaarheid) • Had je het gevoel dat je voldoende geïnformeerd was over de buddywerking ?
Gearrangeerd karakter	<ul style="list-style-type: none"> • Hoe zou je het buddyschap van vzw ArmenTeKort vergelijken met een vriendschap buiten het project? • In hoeverre vind je het mogelijk om een vriendschap met iemand op te bouwen die aan je wordt toegewezen ?

<p>RQ2: Welke facilitatoren ervaren mensen in kansarmoede die het buddyproject van vzw ArmenTeKort volledig doorlopen hebben?</p> <p>RQ4: " " " mensen in kansarmoede die beslist hebben om het buddyproject niet volledig te doorlopen.</p>	<p>Startvragen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat ging er allemaal goed tijdens de buddywerking? • Welke dingen hebben ervoor gezorgd dat je de buddywerking volledig hebt gevolgd? (enkel RQ2)
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Welke factoren hebben ervoor gezorgd dat je uiteindelijk gestart bent met de buddywerking? • Welke zaken zal je vooral meenemen uit de buddywerking ? • <i>Waarom ben je gestopt met het buddyproject?</i> • <i>Wat zou er moeten gebeuren opdat je het buddyproject wel volledig zou doorlopen?</i> • <i>Wat kan de organisatie doen opdat je het buddyproject volledig zou doorlopen ? (afhankelijk van antwoord op bovenstaande vraag)</i>
Selectiekenmerken van de buddy	<ul style="list-style-type: none"> • Welke kenmerken moeten buddy's volgens jou hebben? • Welke vaardigheden moeten buddy's volgens jou kunnen hebben ? • Welke kenmerken van jouw buddy vond je waardevol?
Aanwezigheid van een klik	<ul style="list-style-type: none"> • Vind je het belangrijker dat de buddy in een vergelijkbare situatie als jou zit of dat de buddy, zoals bij de buddywerking van vzw ArmenTeKort, een verschillende situatie heeft ? • In hoeverre heb je van de organisatie ruimte gekregen om zelf een buddy te kiezen ? • Hoe verliep het kennismakingsgesprek ? • Heeft het kennismakingsgesprek met de buddy geholpen om je verwachtingen bespreekbaar te maken? • Wanneer ontstond er een klik tussen jou en de buddy ? • Welke gelijkenissen hebben volgens jouw bijgedragen aan een eventuele klik tussen jouw en de buddy?
De vertrouwensrelatie	<ul style="list-style-type: none"> • Wat kan een buddy doen om jouw vertrouwen te winnen ? • Welke eigenschappen moeten buddy's hebben om jouw vertrouwen te winnen ? • Had je het gevoel dat jouw buddy voldoende naar je luisterde ? • Vind je het waardevol als een buddy zijn/haar eigen kwetsbaarheid zou tonen?
Doelmatigheid van het contact	<ul style="list-style-type: none"> • Vind je het belangrijk dat er met doelen gewerkt wordt? • Werden er tijdens de buddywerking doelen besproken ? (dieper ingaan op de doelen) • Wat waren deze doelen? • Hoe ervaarde je het dat er met doelen werd gewerkt?

Afsluiting

Afsluitende vraag: Als jij een kansbiedende buddy zou zijn, hoe zou jij de buddyrelatie dan aanpakken ?

- Dit was de laatste vraag, hoe vond je het gesprek ?
- Heb je nog opmerkingen of vragen ?
- Nog eens uitleggen over wat er gebeurd met de gegevens en ook benadrukken dat ze de interviews kunnen nalezen indien ze dat wensen

2 Bijlage 2: Toestemmingsformulier

TOESTEMMINGSFORMULIER

Dit toestemmingsformulier werd opgesteld door Arno Witters

Beste

U werd gecontacteerd betreffende het (thesis) onderzoek over de ervaringen van kanszoekende buddy's over het buddyproject van vzw ArmenTeKort.

Met dit formulier wens ik u volledig en nauwkeurig te informeren over het doel, de aard en de voorwaarden van het onderzoek. Het interview zal ongeveer één uur duren en naast deelnemen zal er geen vervolgonderzoek plaatsvinden. Indien u hierna nog vragen of opmerkingen heeft, kan u mij of mijn promotor contacteren.

Ik, ondergetekende Verklaar hierbij dat ik, als deelnemer aan dit onderzoek,

- Akkoord ga om deel te nemen aan de studie;
- Een exemplaar heb ontvangen van het ondertekende toestemmingsformulier;
- Voldoende geïnformeerd ben over het doel, de methode, de aard en de duur van de studie en dat ik weet wat er van mij verwacht wordt;
- Voldoende tijd heb gehad om na te denken en ik heb alle vragen kunnen stellen die bij me opkwamen en ik heb een duidelijk antwoord gekregen op mijn vragen;
- Begrijp dat ik mijn deelname aan deze studie vrijwillig is en dat ik vrij ben mijn deelname aan deze studie op elk moment stop te zetten zonder dat ik hiervoor een reden moet opgeven;
- Weet dat er aan mijn deelname noch kosten, noch baten verbonden zijn;
- Weet dat ik op aanvraag een samenvatting van de resultaten kan krijgen nadat de studie is afgerond;
- Mijn toestemming geef om een audio opname te maken tijdens het interview;
- Begrijp dat er tijdens de studie persoonsgegevens over/van mij verzameld zullen worden en dat de onderzoeker de vertrouwelijkheid van deze gegevens verzekert overeenkomstig de Belgische wetgeving ter zake (Cf. AVG/GDPR);
- Begrijp dat de opnames vernietigd worden als de thesis is ingediend.

Gelezen en goedgekeurd op (datum) te (plaats)

Door (naam en voornaam participant)

Handtekening participant

Gegevens student: Arno Witters
Gegevens promotor: Sarah Dury

E-mail: Arno.Witters@vub.be
E-mail: Sarah.Dury@vub.be

3 Bijlage 3: Labellijst

3.1 Deductieve labellijst

Ervaringen van mensen over de buddywerking	
Drempels van mensen die het traject volledig doorlopen hebben en mensen die het traject niet volledig doorlopen hebben.	Facilitatoren van mensen die het traject volledig doorlopen hebben en mensen die het traject niet volledig doorlopen hebben
Autonomie (rol van de buddy, zelfstandig beslissingen nemen, ongevraagd advies)	Kenmerken buddy (vaardigheden, eigenschappen)
Tijd (afsluiting buddyproject, frequentie van de contacten, voldoende tijd)	Effectieve match/Klik (gelijkenissen, verschillen, moment van de klik, vrijheid om zelf te kiezen voor een buddy, verloop kennismakingsgesprek, afstemmen verwachtingen)
Gevoelens (schaamte, mening van anderen, gevoelens voor het project)	Vertrouwensrelatie (luisteren, kwetsbaarheid tonen, empowerment, betrekken bij beslissingen)
Gearrangeerd karakter (vergelijkbaarheid met vriendschap buiten het project)	Doelmatigheid van het contact (mening over werken met doelen, ervaring over werken met doelen)

3.2 Labellijst na codering

Ervaringen van mensen over de buddywerking	
Drempels van mensen die het traject volledig doorlopen hebben en mensen die het traject niet volledig doorlopen hebben	Facilitatoren van mensen die het traject volledig doorlopen hebben en mensen die het traject niet volledig doorlopen hebben.
Tijd (frequentie contact, afsluiting project, voldoende tijd, invloed corona)	Kenmerken vrijwilliger (eigenschappen, vaardigheden)
De match/klik (openheid, intake, verschillen, gelijkenissen, rol geslacht, moment van klik)	Autonomie (vrijheid bij keuze buddy, zelfstandigheid beslissing, gearrangeerd karakter, praktische hulp/advies)
Gevoelens (sociale isolatie, onbekendheid organisatie, taal, definiëring doelgroep)	Vertrouwensrelatie (empowerment, luisteren, eigen kwetsbaarheid tonen, geven en nemen, betrekken familie, zelfstandigheid beslissingen)
Beperkte doelmatigheid (mening over werken met doelen, ervaring over werken met doelen, tussentijdse evaluatie, contact armentekort)	Begrijpbaarheid (voldoende geïnformeerd, inschrijving, verwachtingen)